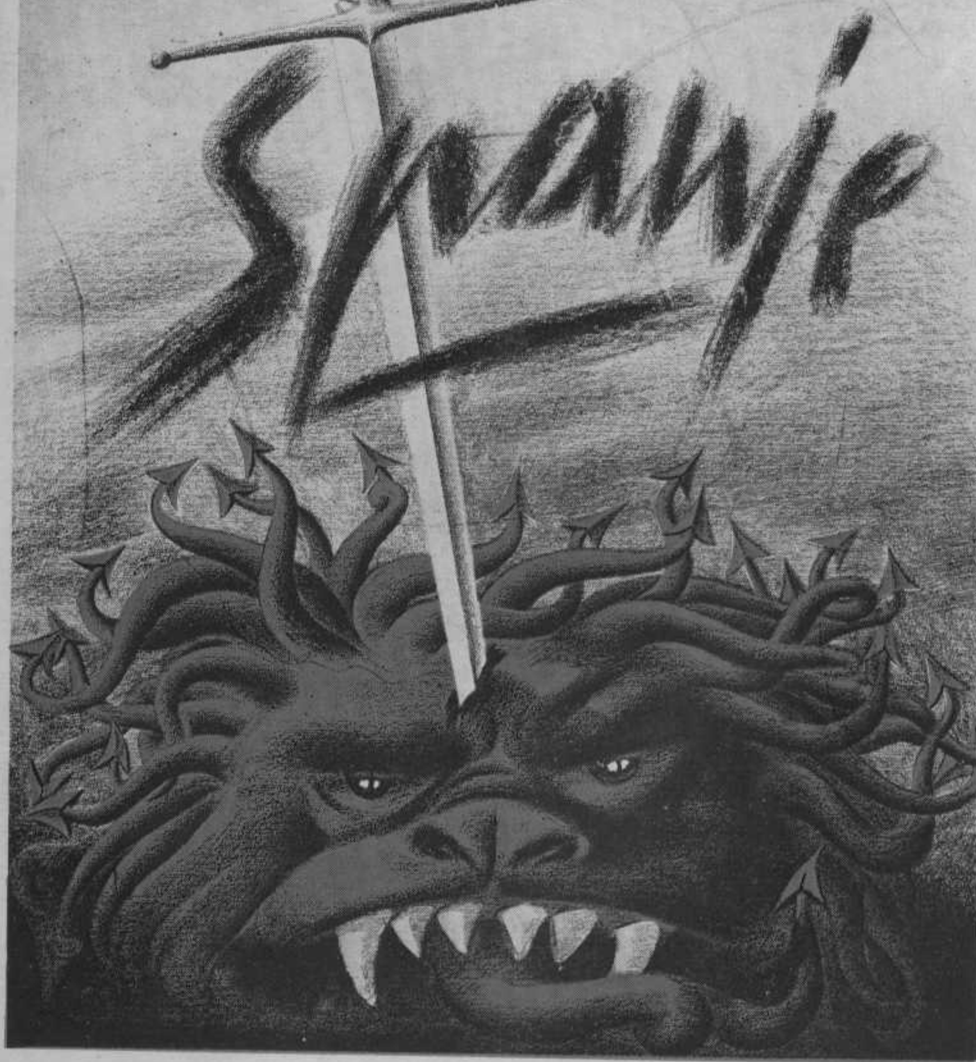
ARNOLD MEIJER

VIER WEKEN

5

ARNOLD MEIJER

VIER WEKEN SPANJE

UITGEVERIJ „DE RAMSHOORN" OISTERWIJK

Dhont
CH.

ARNOLD MEIJER:

VIER WEKEN SPANJE

ARRIBA ESPANA! Este libro lo dedica respetuosamente el autor al Generalisimo Franco y a cuantos luchen heróicamente con él para la salvación de la noble y admirabilísima Espana.

LEVE SPANJE! Dit geschrift draagt de schrijver eerbiedig op aan den Opperbevelhebber Franco en aan allen, die op zoo heldhaftige wijze strijden voor de redding van het edele en bewonderenwaardige Spanje.

A Arnold Meijer Jefe del Movimiento
Nacional Frente Negro de Holanda
Fran. Franco
Burgos = 30 II - 937

ARNOLD MEIJER:

VIER WEKEN SPANJE

TWEEDE DRUK

UITGEVERIJ „DE RAMSHOORN"
OISTERWIJK

I N H O U D S O P G A V E

ALS HET BEEST LOS IS 7

DE DIEPERE OORZAKEN VAN DEN BURGEROORLOG 14

ORDE IN HET GEBIED VAN FRANCO 21

OFFERVAARDIGHEID EN HELDENMOED . . . 27

GENERALISIMO FRANCISCO FRANCO BAHAMONDE 34

STAATKUNDIGE EN SOCIALE BEGINSELEN . . 39

DE SPAANSCHE PHALANX 43

STELLINGNAME IN DE SPAANSCHE BURGEROORLOG 50

DE ROODE PROPAGANDA 57

SPANJE'S BURGEROORLOG EEN LES.... 64

BIJLAGE: Beginselprogramma van den Spaanschen Phalanx . 68

ALS HET BEEST LOS IS

Geen moeilijker taak is er denkbaar, dan de wreedheid en de beestachtigheid van de rooden duidelijk te maken. Alles, wat hierover geschreven werd en zal worden, kan slechts een zeer zwak beeld van de werkelijkheid zijn.
Er hebben in verschillende bladen beschrijvingen gestaan van de onmenschelijke handelwijzen der roode horden. Maar in een omgeving waarin alles schijnbaar goed gaat, dringt de WERKELIJKHEID hiervan zich niet op. En zelfs hij, die dieper dan de doorsneekrantenlezer op deze feiten ingaat, kán zich onmogelijk de verschrikking van dit alles voorstellen.
Een bezoek van enkele weken aan de geteisterde gebieden en het onmiddellijk contact met de menschen, die van de roode terreur geleden hebben, doet inzien, dat het eigenlijk onbegonnen werk is DIT leed uit te beelden. De rauwste klanken en de felste kleuren benaderen nog in verre niet de werkelijkheid. Men zou verplicht zijn vele feiten te beschrijven, die de meeste lezers niet zouden kunnen aanhooren, zóó verdierlijkt waren de daders ervan.
We beperken ons daarom tot het weergeven van concrete feiten, die wij uit den mond van overlevende ooggetuigen hebben gehoord en die onloochenbaar vaststaan.
Wij hebben in Spanje op deze reis meer dan 7000 K.M. per auto afgelegd. Overal hebben wij, waar de rooden geweest zijn, in de meest verschrikkelijke vormen hun spoor gezien. Hun weg was er een van roof, brandstichting, vernietiging, foltering en moord.
De rooden blijken meesters in het gebruik van dynamiet om bruggen op te doen blazen. Wij hebben er honderden gezien. Ofschoon de vernietiging van vele dezer bruggen van geen strategische beteekenis was, kunnen we van deze wandaden één verklaring aanvaarden: n.l. de vrees voor achtervolging. Veel heeft dit in de meeste gevallen niet geholpen. Wij zagen zelf, hoe de nationale troepen zich niet lieten tegenhouden door een tot puin geworden brug, welke een paar uren tevoren door de rooden met dynamiet was opgeblazen, doch op meesterlijke, ervaren wijze met kanonnen en al door de rivier trokken. Oorlog blijft oorlog en we zullen dan ook op de vernietiging van honderden, ja van duizenden bruggen niet verder ingaan. Maar wat op geen énkele

wijze goed te praten is, wat integendeel een bewijs is van de vernietigingswellust der rooden, is het feit, dat voor hun aftocht de rooden overal de huizen in dorpen en steden in brand staken.
Temidden van een prachtige natuur hebben we geheele uitgebrande dorpen gezien. Op de eerste plaats werden de huizen der meer gegoeden en der rijken in brand gestoken. Maar hiertoe heeft men zich niet beperkt. Wij zagen in Asturië en elders óók de huizen van arbeiders in brand gestoken.
Dit begint reeds in Irun. Verschillende foto's hiervan deden in de bladen de ronde. Maar zij waren niet bij machte uit te beelden wat aan werkelijke verwoesting hier is aangebracht. De nationalen hebben Irun gebombardeerd en vanzelfsprekend heeft dit groote verwoestingen aangebracht. Nogmaals...... „Oorlog is oorlog". Om Irun te veroveren was dit noodzakelijk. Maar van geen enkele strategische beteekenis was het voor de rooden, om voor hun vlucht alles in brand te steken en Irun te maken tot een Doodenstad. De prachtige stad St. Sebastiaan is slechts vier weken in handen der rooden geweest. Er zijn geen kerken vernietigd en slechts weinig gebouwen. Wèl echter hebben hier de rooden kans gezien om in dien korten tijd meer dan 800 personen zonder vorm van proces terecht te stellen. Wij spraken hier een dame, die door middel van de Nederlandsche legatie uit Madrid had weten te vluchten. Zij vertelde, hoe de bewoners van St. Sebastiaan haar ongeloovig aankeken wanneer zij vertelde van de verschrikkingen, die zij in Madrid had mede moeten maken. Ziehier de werkelijkheid: Een stad van 75.000 inwoners waarvan de rooden 800 personen zonder vorm van proces vermoord hebben, moet nog als gelukkig worden beschouwd.
Zoo zagen wij op geheel onzen tocht vanaf het meest Noordelijke punt Irun tot het meest Zuidelijke punt Tarifa de sporen van de moderne barbaren, de Marxistische kameraden, vereenigd in het Volksfront.
Wij wijzen op slechts enkele plaatsen. We noemen Brunete, dat volkomen uitgebrand is. De militairen op een afstand van 1 K.M. der rooden, die in de nabijheid hun kampement hebben en het schieten van beide zijden, brengen slechts eenige verademing in deze doodenstad.
Het is een opluchting wanneer men uit deze omgeving is, waar het stinkt naar brand en verrotting en waar het eenige leven groote, vieze ratten zijn.
Nabij Madrid zagen we den heuvel, waar de rooden het groote Christusbeeld welberekend stukgeschoten hebben. Toledo met het volkomen vernietigde Alcazar. Sevilla met kerken en huizen, die in brand zijn gestoken. We mogen blijde zijn, dat door een grappige list Generaal Queipo de Llano de generaal, waarvan foto hiernaast, die door zijn redevoeringen voor de radio alom bekend is geworden, spoedig in het bezit van deze prachtige stad gekomen is.

Al Sr. Arnold Meyer jefe de "Bandera Negra" representante genuino de la Holanda digna a quien deseo la máxima suerte y oportunidad para que salve a su Patria de la abyección comunista

Sevilla 28-12 937

Gonzalo Q. de Llano

Sr. D.

Juan Pujol.

Burgos.

Muy Sr. mio:

Con objeto de dar a conocer un caso mas de la barbarie roja, le adjunto esa fotografia perteneciente a la niña Mercedes Fernandez y Fernandez de Tineo, Asturias, hospitalizada actualmente en el Hospital de Luarca y cuya tragedia relatada por ella misma [illegible] todo comentario.

Esta niña al parecer es hija de un obrero de filiacion [illegible]echista y cuenta: "estaba lavando con otras niñas la ropa de [illegible] muñecas cuando vino un hombre con una escopeta; las otras [illegible] corrieron, yo me quedé; ¿que haces, me preguntó ? ; lavar la [illegible] de mis muñecas.-Entonces con un agujero me tiro y no me [illegible] nada; luego me tiro con otro y ya no pude andar."

En efecto esta niña ha precisado ser amputada de muslo derecho en su tercio medio.

Le saluda atentamente su affmo. y s.s.

q.e.s.m.

Lorenzo Gironés

Viva España ! Arriba España !

Firmado: Lorenzo Gironés, Catedrático de Patologia Medica de la Universidad de Santiago, actualmente en el Hospital de

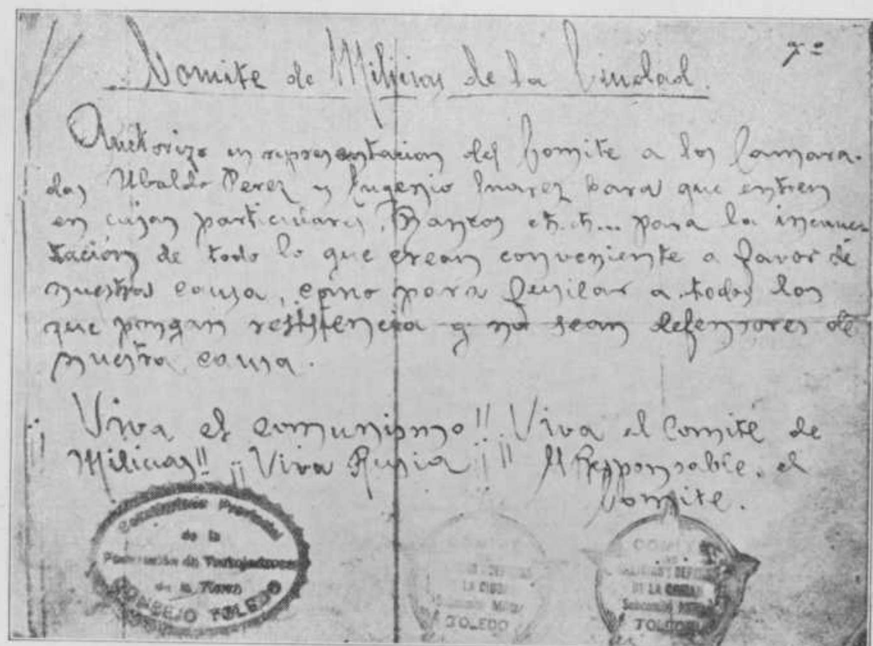
Omdat zij poppenkleertjes waschte...

eindigde haar vader misschien zoo, omdat hij meende dat kinderen toch wel spelen mochten ?

Rusland levert niet alleen auto's....

Comite de Milicias de la Ciudad. 7ª

Autorizo en representacion del Comite a los camaradas Ubaldo Perez y Eugenio Suarez para que entren en casas particulares, Bancos etc. etc... para la incautacion de todo lo que crean conveniente a favor de nuestra causa, como para fusilar a todos los que pongan resistencia y no sean defensores de nuestra causa.

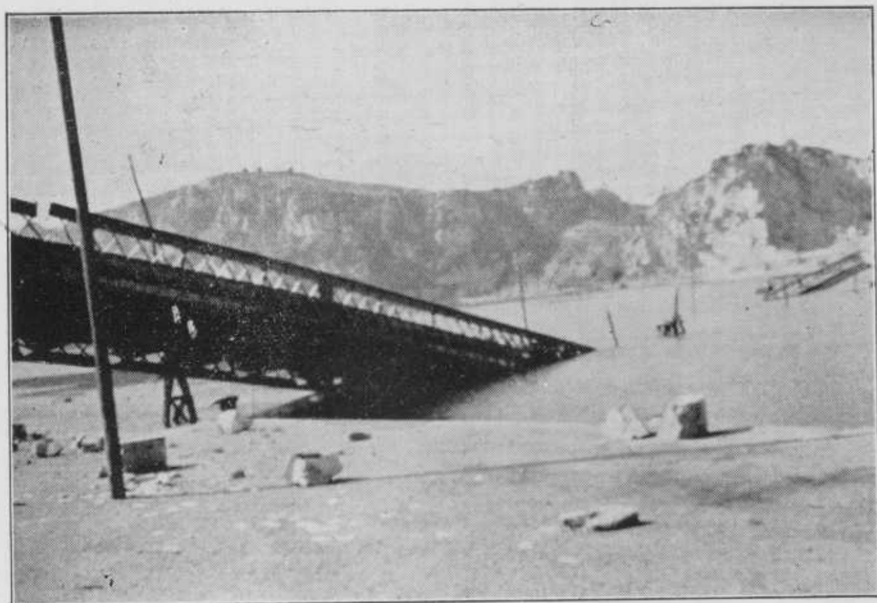
¡ Viva el comunismo!! Viva el Comite de Milicias!! ¡¡ Viva Rusia ¡!! El Responsable. el Comite.

Comisión Provincial de la Federación de Trabajadores de la Tierra CONSEJO TOLEDO

TOLEDO

TOLEDO

het sanctioneert ook plundering en doodslag !

Bruggen....

en historische bouwwerken zooals het Alcazar te Toledo werden tot onbruikbare puinhoopen gemaakt

Zoo zijn de prachtige bouwwerken als de Kathedraal en het Alcazar en zooveel andere kunstwerken gespaard gebleven.
Voor de barbaren van het Volksfront zouden deze gebouwen niet veilig geweest zijn.
Ook Granada en Cordova is tijdig gered door de nationalen. De verwoestingen hebben zich hier beperkt tot enkele huizen en kerken. Daartegenover is het Zuidelijke gedeelte ontzettend geteisterd.

We maakten de reis naar Malaga over Jerez de la Frontera, Cadiz, Algeciras, Estepona, Marbella. Deze weg van meer dan 400 K.M. was vol sporen van de vernietigingszucht der rooden. Kerken waren overal in brand gestoken. De haat ging blijkbaar zoover, dat men somtijds niet duldde, dat er nog iets van de kerk overbleef. We zagen in Marbella een plein met brokken puin, waarvan men ons zeide dat het de overblijfselen van een Kerk waren. De rooden waren begonnen met de Kerk in brand te steken en hadden toen nog de overblijvende resten met dynamiet in de lucht doen vliegen. In een officieel bulletin van den militairen staf der rooden heeft de legerleiding het heroïsme in het gebruik van dynamiet geprezen. Men kan werkelijk niet ontkennen, dat de rooden meesters in het gebruik van dynamiet zijn geworden!
Dezelfde verwoestingen zagen wij in het Westelijk gedeelte van Spanje, zooals in Badajoz, in het Noord-Westelijk gedeelte als in Santander, Torrelavega, Bilbao, Eibar en Durango. De reis van Burgos naar Santander maakten wij langs een eindelooze rij van verwoeste huizen. In Santander verbleven wij in hotel Ignacia.

De stad was overvol met soldaten en officieren. De hotels waren ten gevolge hiervan propvol. We vonden echter in hotel Ignacia een gastvrij onderdak. Het bleek, dat hier vroeger de staf der roode militairen, vóór de overwinning der nationalen, zijn verblijfplaats had en dat met name verschillende Russische officieren hier vertoefd hadden. We hebben iets van de beschaving van deze roode heeren kunnen bemerken. Men had de deuren beschadigd; paneelen er uitgehaald; de meubels waren geruïneerd. Het democratisch ideaal van deze heeren is blijkbaar: vernietigen, gappen, wat je krijgen kunt, eten en drinken op kosten van anderen. Voor wat het laatste betreft: De roode kameraden hebben vele leege champagneflesschen achtergelaten merk Ayela Château d'Ay, 1921. Ook de fabrieksstad Bilbao heeft ontzettend te lijden gehad. De stad ziet er uiterst triest uit. Al de groote bruggen zijn opgeblazen. Er is een zeer groote monumentale brug bij, die nog maar korten tijd geleden tot stand is gekomen en een groot kapitaal gekost heeft. Ook deze ligt aan puin. Honderden zijn zonder vorm van proces door de rooden doodgeschoten. Verwondert men zich er dan over, dat ook de nationalen, maar dan tenminste na rechtspraak, verscheidenen ter dood

veroordeeld hebben? Durango, Eibar, zijn volledig vernietigd. Zij hebben te lijden gehad door de bombardementen der nationalen. Toch begrijpelijk in oorlogstoestand, wanneer men weet, dat daar de wapenopslagplaatsen waren. Onbegrijpelijk echter is, dat de roode benden vóór hun aftocht de huizen in brand staken. Of toch ook weer wel begrijpelijk, wanneer men het Marxisme in zijn wezen kent.
De stad Santander heeft eveneens ontzettend te lijden gehad. Vele gebouwen werden in brand gestoken. Duizenden werden vermoord. Men smeet de menschen vanaf den vuurtoren in zee......

Wij zullen niet doorgaan met de plaatsen van verschrikking op te noemen, die wij gezien hebben. Wij willen nog slechts in dit verband spreken over één stad, n.l. Malaga. Wij zijn daar enkele dagen geweest en hebben van alle kanten de toestanden kunnen nagaan. Van deze stad is meer dan de helft verwoest en uitgebrand. Men beperkte zich niet tot het vernietigen van de kerken met hun rijke kunststukken, maar stak volgens een vooropgesteld plan alle huizen van meer gegoeden, maar ook van middenstanders en arbeiders in brand. In de 203 dagen, dat de roode terreur in Malaga heerschte, zijn meer dan 5000 onschuldige menschen vermoord.
De roode barbaren kwamen 's nachts bij families, waartegen zij eenig bezwaar hadden op grond van bezit, godsdienstige gevoelens of anderszins, dwongen ze mee te gaan en voerden ze met hun gestolen auto's weg. Even buiten Malaga kruisen zich twee wegen. De eene weg voerde naar het open veld. Het slachtoffer, dat door het roode tuig werd medegevoerd, wist, dat wanneer de auto deze weg inging, hij zonder vorm van proces werd doodgeschoten; ging hij den anderen weg in, dan wist hij, dat hij naar de gevangenis gebracht werd en tenminste dien nacht nog niet doodgeschoten zou worden, maar de kans had langzaam op de meest wreede wijze doodgemarteld te worden.
Zoo was er een functionaris, die voor zijn eigen rekening op deze wijze 's nachts 42 menschen doodschoot. Een familie werd geheel uitgemoord: Grootvader, vader en kinderen......

Wij hebben vele menschen in Malaga en omstreken gesproken, wie thans nog de angst op het gezicht te lezen stond. Zij vertelden, hoe, wanneer zij 's nachts de bel hooren of eenig ander geluid, zij rillen van angst en vrees, dat zij nu aan de beurt zijn om vermoord te worden. En toch was deze verschrikking al 7 maanden voorbij.
Spreek deze menschen nog eens over Marxisme en vraag hen of met Marxisten in eenigerlei vorm samengewerkt kan worden!
Er zijn in Malaga 59 Kerken in brand gestoken en 3623 particuliere woningen geplunderd. De meest kostbare kunststukken zijn vernietigd. De banken en de verschillende ondernemingen zijn geplunderd.

Niet ten onrechte staat er op de uitgebrande huizen in de voornaamste straat van Malaga, na een opsomming van de misdaden door het roode canaille bedreven: „DAT DE WERELD EN DE GESCHIEDENIS ONTHOUDEN, WAT HET BEGIN VAN DE VERWERKELIJKING VAN HET MARXISTISCH PROGRAMMA GEWEEST IS". Dit waren geen misdaden, die buiten de Marxistische leiders omgingen, doch door hen werden aangemoedigd. Toen een groot gedeelte van Malaga in brand was gestoken door de roode horden, reed de roode gouverneur door de stad en gaf met nadruk te kennen, dat de bende dat uitstekend gedaan had. Deze gouverneur is naar Frankrijk gevlucht. Wanneer hij in handen der nationalen was gevallen, zou hij zonder twijfel, na rechtspraak, ter dood veroordeeld zijn. Verdiende deze man anders? En moet men het niet betreuren, dat hij er tusschen uit is kunnen gaan?

Wij bezochten in Malaga den huidigen gouverneur: een jonge, energieke man met strenge opvattingen, n.l. Francisco Garcia Alted. Deze schijnt streng opgetreden te zijn tegen de leidende persoonlijkheden der rooden, voor zoover men ze heeft kunnen gevangen nemen. Het is slechts spijtig, maar volkomen in de Marxistische lijn liggend, dat de topleiding van de verschillende gruweldaden zorgt, dat zij bijtijds op voor hen veilig gebied zijn. Zoo was het met den rooden gouverneur van Malaga, zoo ook met de eerste communistische afgevaardigde in Spanje, Bolivar, die in het schoone milde Malaga een prachtige villa bewoonde.

Deze Marxistische leiders dragen de schuld van het leed en de verwoesting, welke in Spanje gebracht is. Zij hebben de massa stelselmatig opgezweept, met als gevolg, dat diezelfde massa als een beest werd en tot de grootste gruweldaden overging.

Gedocumenteerd kan aangetoond worden, dat in Madrid meer dan 65000 menschen vermoord zijn. In zijn geheel zijn het er zeker wel een honderd duizend geweest. De getallen zijn gemakkelijk geschreven en aanhoord. Maar bedenk ieder geval afzonderlijk, welk een leed dit in de families gebracht heeft. Wij ontmoetten een man, waarvan drie kinderen door de rooden vermoord zijn. En dat gaat nog maar steeds door. Op onze reis lazen we in de A. B. C. steeds maar weer de droeve lijsten van personen en families, die uitgemoord werden. Er zijn families, die twintig tot dertig dooden tellen. In alle hotels, waar we geweest zijn, wijst men ons fluisterend personen aan, die een of meer slachtoffers van de roode terreur onder hun familie tellen.

En wat het nog veel ernstiger maakt, is de bestaliteit en het sadisme, waarmede dit alles gebeurt. In Malaga danste men 's nachts om de lijken van hen, die men vermoord had. Wij spraken menschen, die de rooden triumfantelijk hadden zien rondloopen met de ooren van hun

slachtoffers. Dat hebben zij afgezien van de stierengevechten, waar de matador, wanneer hij goed gewerkt heeft, een oor van de gevelde stier krijgt. Wij zullen niet tot in de finesses mededeeling doen van de feiten, die wij hoorden. Mocht de lezer meer concrete feiten willen weten, dan verwijzen wij hen blz. 29—32 van het uitstekende boekje van Dr. M. W. R. van Vollenhoven, Oud Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te Madrid, die, zooals hij ons mededeelde, zelf op de lijst stond van hen, die vermoord moesten worden. Hij is vanaf het begin in Spanje geweest en kent, zoowel door zijn langdurig verblijf in Spanje, als door zijn familie en vriendenrelaties, Spanje uitstekend. Verder het Fransche boekje „La persécution réligieuse en Espagne" met een voorwoord van Paul Claudel. Of anders de in het Engelsch uitgegeven drie rapporten van communistische wreedheden. (Uitg. bij Eyre and Spottiswoode te Londen).

Alleen moeten wij nog wijzen op de verwoesting van kerken en cultureele gebouwen. Wij hebben vóór onze reis naar Spanje wel eens gezegd, dat we moeten protesteeren tegen de verwoesting en de vernieling van honderden Kerken in Spanje. Het blijkt nu, dat er over de 20.000 geplunderd of in brand gestoken zijn. De order van Moskou, dat „het verleden uitgewischt moet worden" heeft men in letterlijken zin uitgevoerd, door kerken, bibliotheken, kunstwerken te vernietigen. De barbaar kan geen schoonheid zien en daarom werd petroleum en benzine aangedragen en moest dit zooveel mogelijk, en binnen den kortst mogelijken tijd vernietigd worden. Datgene, wat in eeuwen aan archieven en kunstschatten verzameld is, het werd binnen enkele maanden door de rooden vernietigd.

EN DIT ALLES DOOR DEN POSITIEVEN WIL DER LEIDENDE PERSOONLIJKHEDEN VAN HET ROODE VOLKSFRONT. Het gaat niet aan, zooals de Nederlandsche broers van het Spaansche Volksfront het doen voorkomen, dat dit excessen van afzonderlijke menschen zijn. DIT IS BESCHERMD, AANGEMOEDIGD, VERDEDIGD DOOR DE ROODE REGEERING.

Dit blijkt alreeds uit het feit, dat deze zgn. wettige regeering duizenden menschen met gevangenis gestraft en tot de doodstraf veroordeeld heeft, doch onder hen, over wie het doodvonnis werd uitgesproken, vinden wij niet de moordenaars, beulen, lijkenschenners, brandstichters en sadisten, die onderhoorig waren aan het roode bestuur.

Integendeel, men heeft dit slag menschen de vrijheid tot handelen gegeven. De gevangenissen werden geopend. Zij, die voor een politiek of sociaal conflict in de gevangenis zaten, waaronder ook behooren de moordenaars van hun patroons, werden reeds in Februari 1936 bij

decreet van de wettige regeering vrijgelaten. De anderen tusschen 18 en 20 Juli 1936.

In de meeste plaatsen gingen de verwoestingen onder leiding van den burgemeester. De lijsten van hen, die vermoord moesten worden, lagen klaar. En welbewust en doeltreffend ging men dan ook de menschen opzoeken, die op deze lijsten stonden. Vandaar dat de uitvoering zoo regelmatig en snel ging.

Zoo ook met het verbranden der huizen. Ook dit is getolereerd, beschermd en aangemoedigd door de roode leiding. In Malaga werden alle groote villa's uitgebrand, met uitzondering echter van die der communisten en socialisten. Wij bezochten de villa van den communistischen député, die een prachtige villa met 16 kamers en een groot park bewoonde. De omliggende villa's lagen in puin. Deze was ongeschonden en kon nu voor sociaal werk door de vrouwelijke Phalangisten gebruikt worden. De roode gouverneur gaf papieren aan buitenlandsche consuls en aan vreemdelingen, waarop stond: „Dit huis moet gerespecteerd worden. Het is van een vreemdeling". Zoo bleef de woning van den Nederlandschen Consul gespaard. Zoo ook de vele groote rijke villa's van Engelschen, die in het met een prachtig klimaat gezegende Malaga leefden.

Wanneer men dan ook een villa ongehavend ziet, weet men met zekerheid, dat dit van een vreemdeling is. Het is gelukkig voor den eigenaar, dat deze huizen ongehavend zijn, maar van den anderen kant bewijst het zonneklaar, dat de brandstichtingen welbewust en welberekend zijn gebeurd. Een woeste massa, die in zinsverbijstering gehandeld zou hebben, had geen onderscheid tusschen de huizen van vreemdelingen en niet-vreemdelingen gemaakt, maar had alles zonder meer stukgeslagen en verbrand.

DE VERANTWOORDELIJKHEID LIGT BIJ DE LEIDING VAN HET VOLKSFRONT, EN BIJ DE LEIDING VAN HET ROODE VOLKSFRONT ALLEEN. DIT GELDT OOK VOOR DE MOORDPARTIJEN!

Lenin heeft eens gezegd: „Het is totaal onverschillig of 90 % van de menschen te gronde gaan, als de 10 %, die overblijven, maar betrouwbare communisten zijn, die het bestaan van de Sowjets veilig stellen". In het Spaansche Communistenblad „Mundo Obrero" van 10 Aug. '36 luidde het parool tegen alles wat zich tegen het marxisme verzet: „De misdaden van de verraders verdienen geen genade; de leuze luidt: uitroeien".

In het Nederlandsche communistenblad, toen nog „Tribune" heetende, werd dit triumfantelijk herdrukt.

DE DIEPERE OORZAKEN VAN DEN BURGEROORLOG

Het Spaansche heden wordt slechts uit het verleden verklaard. De gruwzame burgeroorlog in Spanje, de onnoemelijke wreedheid en onmenschelijkheid van deze dagen zou nooit in het zonnige Spaansche land gekomen zijn, wanneer de machthebbers in het verleden hun taak ten opzichte van de volksgemeenschap beter begrepen hadden.
Schuld draagt een koningshuis, dat niet begreep, dat haar hoogste taak was, verdediger van het eenvoudige volk te zijn.
Schuld dragen de kerkelijke waardigheidsbekleeders, die, gescheiden van lagere geestelijkheid en volk, hun eigen leven leidden, zoodat de klachten van het lijdende volk niet tot hen konden doordringen.
Schuld dragen mogelijkerwijze goedwillende, maar in ieder geval slappe politici als een Gil Robles. Zij hielden er de prachtigste leuzen op na, maar in de practijk lieten zij zich in hun zwakheid en gemakzucht door anderen op sleeptouw nemen. Gemakkelijk was een reden gevonden, om het afwijken van de eigen beginselen goed te praten. Zoo kon het gebeuren, dat Gil Robles, de man, die in vele Nederlandsche bladen hemelhoog geprezen werd, samenging met een twijfelachtige figuur als Lerroux. Prof. Dr. J. A. A. Mekel typeerde Gil Robles in een artikel, dat op 23 Juil 1936 in de Maasbode verscheen, als volgt:

,,Uitstekend organisator, goed spreker en volleerd debater, behoort hij overigens, wat mentaliteit betreft, tot het soort dier ,,Leiders" die van geen ander systeem heil verwachten dan van het oude beproefde van geven en nemen, coalities aangaan en compromissen sluiten, aan tegenstanders, wanneer hun beurt weer eens gekomen is, minzaam glimlachend de macht overdragend, wel wetend, dat de met bijna mathematische regelmaat terugkeerende politieke kabinetswisselingen hen te gelegener tijd weer in het zadel zullen zetten."

Kortom een politicus zonder karakter, zooals er zoovélen zijn.
Gil Robles heeft met het volk geschipperd, totdat het op den rand van den afgrond was. Hij heette een christelijke politiek voor te staan, maar werkte samen met Lerroux, die over het Christendom geheel andere gedachten had en later o.a. in het Straperlo-schandaal betrokken bleek.
Gil Robles beweerde van den eenen kant voor de monarchie te zijn,

van den anderen kant betoonde hij zich een goed republikein. De houding van een laf karakterloos mensch. Toen Spanje's doodsuur sloeg, vertrok hij naar het rustige Portugal. En dáár, eenmaal in veiligheid, had hij de brutaliteit, aan journalisten te antwoorden, op een vraag, hoe hij over Franco dacht: „Ik sta aan de zijde van Spanje en Spanje is hier." En een andere keer verklaarde hij: „mijn verleden beantwoordt aan de toekomst. Ik zal natuurlijk zijn aan de zijde der nationalisten, die — daar ben ik zeker van — de overwinning in dezen rechtvaardigen strijd zullen behalen."

Het ware beter geweest, dat hij tijdig, toen hij daartoe bij machte was, de juiste maatregelen had genomen, om deze ellende te voorkomen. Gil Robles en zijn raadgevers dragen in deze een ontzettende verantwoordelijkheid, een verantwoordelijkheid, die voor werkelijk gewetensvolle menschen niet te dragen zou zijn.

Er waren in Spanje vele sociale mistoestanden; het was de taak van de politici, die zegden een christelijke politiek voor te staan, te zorgen, hierin verandering te brengen. Vooral in het Zuiden werd bittere armoede geleden. Wanneer men op den weg van Salamanca naar Sevilla de hutten van arbeiders en boeren ziet, kan men begrijpen, hoe de anarchie hier weelderig tieren kon.

De eigenaars van de groote landgoederen woonden veelal in de badplaatsen van Spanje of in het buitenland, leefden rijk en prettig, terwijl hun arbeiders gebrek leden. De tusschenhandel parasiteerde op gruwelijke wijze op de boeren. Deze moesten geld opnemen bij de tusschen handelaren tegen een hooge rente, en, om tijdig hun schuld te voldoen, waren zij dikwijls verplicht, hun producten tegen een veel te lagen prijs aan dezèlfde handelaren te verkoopen.

Zoo sneed voor deze heeren het mes van twee kanten. Door de leidende politici werd hiertegen geen enkele ernstige maatregel genomen.

Het was eerst José Primo de Rivera, die verklaarde, dat slechts ingrijpende sociale veranderingen Spanje van den ondergang konden redden.

Groote schuld aan de rampen, die over Spanje gekomen zijn, dragen ook de intellectueelen, die Spanje overstroomd hebben met geschriften die den geest der Fransche revolutie ademden.

Ofschoon het zeker ten deele niet zoo bedoeld zal zijn, hebben in werkelijkheid deze schrijvers het stroo en het vuur aangedragen voor de verwoestingen, die in den burgeroorlog zijn aangericht.

Zij maakten school. De abstracte leerstellingen werden door hun leerlingen in practijk gebracht. Deze werden de leiders van de massa. Wij vonden in de gevangenissen in het nationale gebied tamelijk veel intellectueelen. Zij zijn de leerlingen van die wijsgeeren en schrijvers,

die thans in het buitenland vertoeven en zelf verklaren teleurgesteld te zijn in de vruchten van hun ideeën en in de resultaten van het door hen voorgestane stelsel.
De sociale mistoestanden, het onjuiste optreden van intellectueelen en hoogere geestelijkheid en van het vorstenhuis verklaren echter alleen den huidigen burgeroorlog niet. Zij bepalen alleen mede de omstandigheden, waaronder het mogelijk was, dat stelselmatig door het werk van een kleine groep van menschen het land hiertoe kon geraken.
De diepste oorzaak ligt bij een kleine groep van menschen, die „communisme" of „vrijmetselarij" (of beiden) zgn. dienen.
Men mag ons op dit stuk onwetenschappelijkheid verwijten. Het mag zijn, dat wij den schijn wekken, al te eenvoudig de gebeurtenissen in Spanje te willen verklaren.
Wij blijven bij onze, ons door de feiten opgedrongen, meening, dat van-boven-af stelselmatig door een kleine groep menschen, belijders van de leer van het communisme en de vrijmetselarij, deze gebeurtenissen moedwillig werden verwekt.
Wij verwijten juist aan vrijwel alle schrijvers over den Spaanschen strijd, dat zij bij hun verklaring der gebeurtenissen te materialistisch-deterministisch te werk gaan.
Wij daartegenover zijn er van overtuigd, dat op de eerste plaats de menschelijke berekeningen van enkele machtigen en zelfbewusten hiertoe leidden.
De geheele wereld en ieder land wordt tenslotte geregeerd door enkelen. En wellicht is het zoo, dat, naarmate men in een land meer over „volkssouvereiniteit, algemeen kiesrecht, e.d." spreekt, het getal van wèrkelijk medezeggenden en bepalenden kleiner is.
Feit is dat Moskou steeds zeer bijzonder het oog op Spanje heeft gericht. In 1931 verklaarde de secretaris-generaal van de Komintern in zijn verslag over Spanje bij de 11de plenaire vergadering van het excecutieve comité te Moskou: „Reeds nu moet de communistische partij in Spanje de massa der arbeiders en boeren in het geweer brengen tot den strijd voor een arbeiders- en boerenregeering volgens den grondslag der Sowjet".
Een instructie van de Komintern in 1932 luidt, dat de communistische partij moet „oproepen tot bezetting van de landerijen der grondeigenaars, en der kloosters en moet oproepen tot het organiseeren van den gewapenden opstand".
Op het 7de congres der Komintern zei Dimitroff: „De tijd zal komen, dat wij de dooden van Asturië kunnen wreken. Wij zullen de strafste terreur invoeren en de klasse der bourgeoisie verdelgen".
De Minister van oorlog in Brazilië heeft in de „Jornao do Commercio"

van Rio de Janeiro de officieele tekst gepubliceerd van de geheime instructies van de Komintern te Moskou, welke uiteenzetten, op welke wijze men stelselmatig tot een bolsjewistische revolutie in Brazilië moet komen.

Het is frappant, hoe deze instructies, die voor Brazilië golden, **letterlijk** in Spanje werden uitgevoerd.

Wij citeeren hieruit enkele gedeelten ten behoeve van diegenen, die meenen, dat alles slechts van min of meer toevallige omstandigheden afhangt en dat achter de gebeurtenissen geen stelselmatige leiding en berekening gezeteld zou zijn geweest. De Komintern zegt hierin o.a.: „Het geweld moet georganiseerd worden en daarbij moet elke gevoeligheid en elk medelijden overboord gegooid worden.

Dit beteekent b.v., dat het kan zijn, dat het opruimen van sommige individuen, om het feit, dat zij vijandig aan onze revolutie zijn, geen enkel practisch voordeel kan geven, terwijl men zeer groote en belangrijke voordeelen kan verwachten van het opruimen van anderen, die niet zoo vijandig schijnen.

Het voordeel is het criterium voor het eerste gebruik van geweld en van het besluit, of men moet beginnen in de kazernes of bij de burgerlijke bevolking, bij de vakvereenigingen of bij de geestelijkheid...... Voor wat de gewapende macht betreft, moet er tevoren een tot in de kleinste details verzorgd plan klaar zijn. Naast iedere officier die verdacht is, moet men een man aanstellen, die verplicht is, hem op het te voren vastgestelde oogenblik te dooden en dat wel op doodstraf"......
Er staat verder in, dat ook ten opzichte van arbeiders, die geen aanhangers van de partij zijn, men geen sentimenteele gevoelens moet laten meespreken.
Verder wordt er een uiteenzetting gegeven, hoe men zich overal in moet nestelen, hoe men in allerlei organisaties moet zien binnen te dringen en hoe men daarbij best mag doen alsof men anti-communist is, om te doen gelooven, dat men tegenstander van alle extremismen is. Men moet een volksfront vormen, dat zoo mogelijk leden van de geestelijkheid en kinderen tot zich moet trekken.

Een zeer bijzondere beteekenis wordt toegekend aan allerlei comité's, die tot taak hebben, om volgens een tot in bijzonderheden voorafgaand stelselmatig plan, steden in brand te steken.

Reeds tevoren moeten de menschen aangesteld worden. De plaatsen waar de benzine geworpen wordt, moet eveneens tevoren vast staan.
Zoo ook staat er voorgeschreven, hoe er geplunderd en geroofd kan worden en hoe men de meest beestachtige hartstochten ten opzichte van de rijkeren moet laten botvieren.

Om de meest geschikte elementen voor het plegen van geweld te vinden, moet men tevoren de gevangenissen openen.
Het eenigste, wat men echter moet sparen, zijn de ambassades en de legatiegebouwen.
Volgens dit vooropgesteld plan is in Spanje gewerkt. Letterlijk zijn al deze bepalingen in het oog gehouden.
Volgens de klaar liggende lijsten heeft men de menschen vermoord en de huizen in brand gestoken. De gevangenissen zijn geopend. De legatiegebouwen, de woningen van consuls en van vreemdelingen zijn gespaard.
Goed te onthouden valt de opmerking in de instructies van de Komintern, dat men de steun van de vrijmetselarij moet zien te verwerven. Ook dat is in Spanje gebeurd.
Er is geen twijfel aan: de vrijmetselarij heeft in de gebeurtenissen in Spanje mede zéér sterk de hand gehad en de voornaamste figuren sedert het uitbreken van den burgeroorlog waren vrijmetselaars.
Het bewijsmateriaal hiervoor is te groot dan dat de feiten nog ontkend zouden kunnen worden.

In de Spaansche loges waren de menschen vertegenwoordigd, die, na de monarchie ten val te hebben gebracht en de republiek gesticht te hebben, de ideeën van de Fransche revolutie in Spanje ingang deden vinden en zoo den tijd rijp maakten voor een burgeroorlog.
Bij de instelling van de republiek werd in het „Boletin de la Gran Logia Espanola" in begin 1931 de groote blijdschap geuit, dat eindelijk de republiek, die gebouwd was volgens de onsterfelijke beginselen van de Vrijmetselarij, werkelijkheid was geworden. En in een bulletin, dat zij uitgaven, stond te lezen: „de republiek, dát is ons patrimonium. Deze toch is op de drie groote beginselen van de Vrijmetselarij „Vrijheid, gelijkheid en broederschap" gebouwd. Het is niet mogelijk, een politieke revolutie te verwerkelijken, die meer volkomen maçonniek is dan de Spaansche revolutie." En met klem werd benadrukt, dat met de grootste kracht voor het voortbestaan gewaakt zou worden. Van 23 tot 25 Mei 1931 werd in Madrid een algemeene vergadering van de Groot-Loge gehouden. Daarin werden de beginselen van de Vrijmetselarij aangegeven ten overstaan van het politieke en sociale leven. De voornaamste personen uit de linksche ministeries waren voortaan allen vrijmetselaar.

Het Fransche Groot-Oosten overhandigde een nota, waarin o.m. staat: „zij, die de groote tragedie, op het oogenblik door Spanje beleefd, ontketend hebben, zijn eeuwenoude vijanden van de vrijmetselarij. Zoo komt het, dat het grootste aantal strijders voor de Spaansche democratie vrijmetselaars zijn. Wij zenden hen onzen groet en

steun." Dit bericht komt van het persbureau Havas, een, in deze zaken tenminste, onverdachte bron.

In een Amerikaansch Maçonniek tijdschrift „The Mason and the Shriner" van 24 Sept. 1936 staat, dat de toekomst der vrijmetselarij afhankelijk is van het volksfront en dat de broeders van het Spaansche Groot-Oosten, aangespoord door de sympathie van de geheele orde en van het internationaal prestige derzelver, enthousiast werkzaam zijn voor de vernietiging van het fascisme en voor de overwinning der Madrileensche regeering, die in haar geheel uit Vrijmetselaars bestaat."

Voor hen, die steeds nog aannemen, dat de Vrijmetselarij niets met de politiek te maken heeft, geven wij enkele teksten uit een boekje, dat bij de Coöp. Drukkerij „Lucifer" te Brussel is gedrukt. De titel luidt: „La Franc-Maçonnerie universelle en face de la grande tragédie de l'Espagne" par Ceferino Gonzalez. (Gran Maestre Nacional Adj del Grande Oriente Espanol.)

Wij hadden ons op deze drukkerij te Brussel met haar onsmakelijke naam en nog onsmakelijker bevolking vervoegd, en daar tevergeefs getracht een exemplaar van dit boekje machtig te worden. Het werd slechts, zoo deelde een vrouwelijke „kameraad" ons mede, door den schrijver aan vrienden overhandigd. Niettemin hebben wij een copie van dit boekje elders machtig kunnen worden en geven enkele zeer merkwaardige uitspraken:

Op bladz. 2: „de lidmaatschapskaart van de vrijmetselarij is het meest in aanzien staande document, om in vrijheid door het gebied te trekken, dat door het gouvernement beheerscht wordt."

Op bladz. 12: „Al heeft de Vrijmetselarij niet specifiek tot haar taak, om de volkeren te besturen, zij is niettemin de instelling welke het beste in staat is, de menschen te vormen, die tot taak hebben de volkeren te besturen en zij heeft steeds den plicht om de menschen den weg te wijzen en bij te staan."

Op bladz. 28: „Tot groote roem en eer van de universeele Vrijmetselarij kunnen wij verklaren, dat geen enkele Spaansche vrijmetselaar zich in de rijen van de fascisten heeft geplaatst".

Vanzelfsprekend ging dan ook in de loges van andere landen de sympathie naar de Volksfrontregeering uit. Het hierboven genoemde boekje van Grootmeester Gonzalez wijst er met trots op.

Zoo wordt begrijpelijk, hoe hiertegenover in alle kringen van nationaal Spanje de sterkste afkeer tegen de vrijmetselarij tot uiting komt. Op verschillende plaatsen hebben wij overduidelijke opschriften tegen de Vrijmetselarij gezien.

In den komenden nationalen staat onder Franco, zal de vrijmetselarij

hebben afgedaan. Opvallend was, hoe velen in Spanje de Joden op één lijn met de Vrijmetselaars stelden. Wij zagen in Fuengiola, nabij een kerk, die volkomen vernietigd was, het volgende opschrift:
„Wij zullen concentratiekampen maken voor de luie, slechte politici, voor de **vrijmetselaars en de Joden,** voor allen, die een vijand zijn van het vaderland, van ons dagelijksch brood en van ons prestige. Leve Spanje."
Tusquets, een oud-professor van een Seminarie en thans aalmoezenier, dien wij op onze reis ontmoetten, poogt in zijn boek: „Origenes de la revolucion Espanola" aan te toonen, hoe met de stijgende macht van de Vrijmetselarij óók de macht der Joden groeide. Hij wijst op verschillende feiten, die doen zien, dat sedert de totstandkoming van de republiek, deze opvallend welwillend was ten opzichte van de Joden en hoe van den anderen kant van Joodsche zijde de republiek bijzonder geprezen werd. Waar het boek van Tusquets in 1932 uitgegeven is, kan men moeilijk zeggen, dat onder invloed van de vele Duitschers, die thans in Spanje zijn, dit boek geschreven is. Tusquets bevestigde slechts, aan de hand van verschillende feiten, dat de macht der Joden sedert 1932 sterk was gestegen.
Het meest opvallende feit is, dat de Jood Mozes Rozenberg, de Sowjet-ambassadeur te Madrid, met behulp van een staf Joden, tegen betaling uit de goudvoorraad, in overvloed wapenen aan de roode regeering geleverd heeft.
Wij zullen niet, als sommige anti-semieten, zonder meer zeggen, dat achter de gebeurtenissen in Spanje de Jood staat. Misschien wordt er echter wel uit verklaard, waarom de Joodsche persbureaux en de Joodsche uitgevers zoo'n geraffineerde propaganda tegen Franco hebben gevoerd

ORDE IN HET GEBIED VAN FRANCO

Wanneer men vanuit Frankrijk in het gebied van Franco komt, zou men meenen, vanuit een land van orde te gaan naar een land, waar tegevolge van den oorlogstoestand de grootste wanorde moest heerschen. Het is precies het tegenovergestelde. In Frankrijk hebben we veel gereisd, en we zijn er verschillende malen langen tijd geweest. We hebben er nooit zoo'n wanorde en zulk een onbehagelijke atmospheer geconstateerd dan thans. De Volksfrontregeering heeft onmiskenbaar haar stempel op het land gedrukt. Men ziet en proeft uit alles, dat „rood" regeert. In Nationaal-Spanje heerschen orde en discipline. In de hotels gaat het leven normaal zijn gang. Wanneer men niet zoovele menschen rouw zou zien dragen en niet zooveel personen in uniform zag, zou men meenen, dat er in Spanje niets gaande is. In de café's heerscht een opgewekt, vroolijk leven. Slechts de café's nabij het onmiddellijke gevechtsgebied, waar men soldaten in de meest verscheiden veldtenues kan aantreffen, vertoonen een iet-wat abnormalen aanblik. In hotels en café's kan men alles krijgen, wat men maar wenscht. De winkels tot vlak bij de gevechtslinie hebben voorraad van alles.

Gebrek beperkt zich veel tot spoorwegmateriaal, doordat bij het uitbreken van den burgeroorlog dit vrijwel geheel in Madrid en Barcelona was. Wil men dus geen tijd verloren laten gaan, dan is men verplicht per auto te gaan, ook al is de benzine en olie niet van de beste kwaliteit. Bij den ingang van steden en van sommige dorpen vraagt men naar het vrijgeleide, maar wanneer het salvo-conducto van het Hoofdkwartier van Franco getoond wordt, waarin staat dat we ons in Spanje overal, ook aan het front, vrij kunnen bewegen, salueert men correct en kan den weg zonder eenig oponthoud van beteekenis vervolgd worden. We konden gaan, waar we wilden, naar verkiezing al of niet vergezeld door een officier.

Merkwaardig voor een land, dat in oorlogstoestand is.

Wanneer men, na veel moeite, toegang verkregen heeft tot Sowjet-Rusland, dat in „vollen vrede" verkeert, gaat vanaf de grens iemand in den wagen mee, en deze bepaalt, waarheen gegaan mag worden en waarheen niet. In het nationale Spanje, waar de oorlogstoestand heerscht, konden we gaan, waarheen we wilden. En wanneer we een

of ander verlangen te kennen gaven, als bijv. den wensch tot het bezichtigen van de gevangenissen, het bezoeken van de ziekenhuizen, het betreden van de eerste strijdlinie, het inspecteeren van mitrailleursnesten, dan werd ons dit onmiddellijk mogelijk gemaakt.
We hebben ons zelfs verwonderd over de openhartigheid, waarmee men ons alles toonde. Zoo legde men ons b.v. het modernste oorlogstuig tot in de finesses uit.

Kortom, het gaat moeilijk aan, te zeggen, dat het nationale Spanje moeite doet, of geheimzinnigheid betracht, om zijn werkzaamheden te bedekken. En wij begrijpen van den anderen kant dan ook niet goed den zin van de plakaten, welke wij in sommige café's zagen, en die waarschuwden voor spionnen, die Spanje zouden willen verraden, of het moest zijn, dat hier gedoeld werd op vreemdelingen, die in Spanje reizen, van soortgelijk allooi als de Nederlandsche Dr. Brouwer. Nationaal Spanje heeft niets te verbergen, ook al kan het best waar zijn, dat een of andere nationalist zich ten opzichte van den rooden vijand hardvochtiger gedragen heeft dan noodig was, en ook al is het waar dat door bombardementen van de witte troepen groote verwoestingen zijn aangericht. De oorlog is altijd wreed, en het blijft een hoogst betreurenswaardig feit, dat rust en vrede in Spanje enkel door een oorlog, dat wil zeggen door onnoemelijk veel leed en verschrikking gebracht kon worden. Men moet het betreuren, dat een burgeroorlog is uitgebroken, maar de schuld daarvan ligt bij de z.g. wettige regeering, die geen regeering was. In de vijf maanden, die aan den burgeroorlog vooraf gingen, hadden, onder het oog van deze regeering, niet minder dan 3000 aanslagen plaats, 269 moorden, en verder 113 groote en 218 kleine stakingen; vernielde men niet minder dan 411 kerken en zeer vele particuliere woningen.

Er waren plaatsen, waar elke week ongeveer vijf werkgevers vermoord werden. Het kan misschien waar zijn, dat deze werkgevers sociaal onrecht deden, maar dan was het de taak van de regeering geweest deze werkgevers tot het naleven van hun plichten te dwingen. Een staat, waar anarchisten en marxisten, op eigen gelegenheid, wraak kunnen nemen, door willekeurig te moorden, kan men moeilijk meer een ordelijken staat met een legale regeering noemen.
Men leze het boek van een onverdachte getuige, als de republikeinsche afgevaardigde van de Cortes Clara Campoamor, er op na. In haar boek „La Revolution espagnole vue par une républicaine" (Uitg. van Plon 1937) schrijft deze op pagina 6: De anarchisten kregen de overhand, en zoo leefde Madrid vanaf Mei tot aan het begin van den burgeroorlog in een chaotischen toestand. Arbeiders gebruikten hun middagmaal in café's, hotels en restaurants, maar weigerden hun reke-

ningen te betalen, en bedreigden de eigenaars, wanneer zij te kennen gaven de politie te willen verwittigen.
De vrouwen deden hun inkoopen in de levensmiddelenwinkels, eveneens zonder de rekeningen te betalen, omdat zij zich vergezeld wisten van een of andere gewapende persoon, die een geladen revolver toonde. Op klaarlichten dag plunderde men in het centrum, zoowel als in de uithoeken der stad, de kleine magazijnen. Men roofde zonder meer de eetwaren, terwijl men de winkeliers, die protesteerden, met een revolver in bedwang hield."
Om te weten wat het republikeinsch bestuur in werkelijkheid was, leze men het boek „Informe sobre las perdidas y danos sufridos por el tesoro artistico de Granada de 1931 a 1936 e indicacion de las obras salvadas de la destruccion marxista." Men kan daaruit zien dat het linksche bestuur, reeds lang voordat de burgeroorlog uitbrak, geen kans meer zag de orde te handhaven.
Na het geknoei met de verkiezingen, en het geschacher met het verdeelen der zetels (waarbij het Centrum en de andere rechtsche partijen, ondanks een meerderheid van 500.000 stemmen, slechts 177 zetels kregen toegewezen, tegen de rooden 256) en na den moord op Calvo Sotelo, konden de goed-meenenden niet anders doen dan tot den opstand over gaan. De offers, welke deze burgeroorlog reeds gevraagd heeft, zijn ontzettend, maar ze zouden nog grooter geweest zijn, wanneer het roode gespuis in geheel Spanje zijn sinister werk had kunnen voortzetten.
Voor de onschuldig gevallenen draagt de roode bende te Madrid geheel alleen de verantwoordelijkheid.
Door Radio-Madrid werd gemeld: „Men zegt aan den anderen kant dat God met de Witten is. Wij weten niet of God met hen is, wij weten echter wel dat met óns Satan is". Tegen deze individuen, die den Satan als heer en meester herkennen, strijden de Witten een verheven, een heiligen strijd.

Na een persoonlijke ontmoeting met Franco, zooals wij die hebben gehad, weet men, dat deze man niet tot wreedheden in staat is. Wat Franco bewoog, de leiding van den opstand op zich te nemen, kan niets anders geweest zijn dan de liefde voor zijn vaderland en zijn volk. Dat hij niet de beul is, waarvoor de linksche pers hem uitkrijt, mogen we nog uit eenige concrete feiten aantoonen.

Madrid zou door Franco gemakkelijk genomen kunnen worden, door den watertoevoer af te snijden. Hij heeft deze bronnen geheel in handen. Van dit middel maakt hij echter geen gebruik, want dit zou het uitbreken van epidemiën tengevolge hebben, waarvan honderdduizenden onschuldigen de dupe zouden worden. In Madrid hebben de Rooden

hun afweergeschut in het koninklijk paleis opgesteld, omdat men weet dat de Witten dit prachtige paleis niet willen vernietigen. Wanneer de rollen omgekeerd waren, zou men er zeker van kunnen zijn, dat de Rooden er geen bezwaar in zouden zien, deze historische en prachtige gebouwen tot een ruïne te schieten.

Voor de bombardementen gaf Franco een vrije zône, n.l. ten N.O. van de stad. Men durfde er echter niet heen te gaan, uit vrees anders door de roode machthebbers als sympathiseerend met de nationalisten te worden aangezien.

We bezochten de gevangenissen, waaronder er in de buurt van Malaga een was, met meer dan 3000 gevangenen.

Eveneens bezichtigden wij de kampen, waarin de gevangenen werkten. Men is zijn vrijheid kwijt, men wordt verplicht te herstellen wat door de rooden vernietigd werd, maar dat neemt niet weg, dat wij een indruk kregen van menschelijkheid en ook van zindelijkheid. De krijgsgevangenen zelf zagen er trouwens allesbehalve mistroostig uit.

Vanzelfsprekend zijn er, die zwaar gestraft worden; ook zijn er ter dood veroordeelden. Maar steeds geschiedt dit laatste na een uitvoerige rechtspraak met recht van verdediging, dus niet op de wijze der rooden, die des nachts de menschen uit hun huizen haalden, en ze zonder eenigen vorm van proces buiten de stad neerknalden. En wat het getal der ter dood veroordeelden betreft, dit klink hoog. Maar wanneer men weet, welke misdaden de roode leiders op hun geweten hebben, wanneer men bedenkt dat het oorlog is, waardoor dus de meest strenge maatregelen geboden zijn, en wanneer men boven alles dit getal met de terechtstellingen vergelijkt, dan wordt alles volkomen duidelijk. In Santander werden er tienduizenden aanvankelijk gevangen genomen. Daarvan werden er driehonderd ter dood veroordeeld. Een groot getal, maar klein en uitermate gering, wanneer men bedenkt, dat de rooden in deze streek over de elfhonderd menschen ter dood brachten, en dat vrijwel steeds zonder voorafgaande rechtspraak. En wanneer men straft, dan doet men dit in het gebied der nationalen uit verantwoordelijkheidsprinciep. Wanneer de gewone burger geen moorden op zijn geweten heeft, wordt hij vrijgelaten of tot een lichte straf veroordeeld, zooals het herstellen van de verwoestingen die door de rooden zijn aangericht.

De massa is onschuldig. De leiders worden echter zwaar gestraft, daar zij op onverantwoordelijke wijze de massa meesleuren. En dat deze leiders zwaar gestraft worden, zoo noodig met de doodstraf, acht men in oorlogstijd een eisch van strikte rechtvaardigheid.

Franco heeft in den eersten tijd, dat hij gezag uitoefende, reeds bewezen,

Gedreven door 'n heilig vuur trekt het spaansche Spanje op...

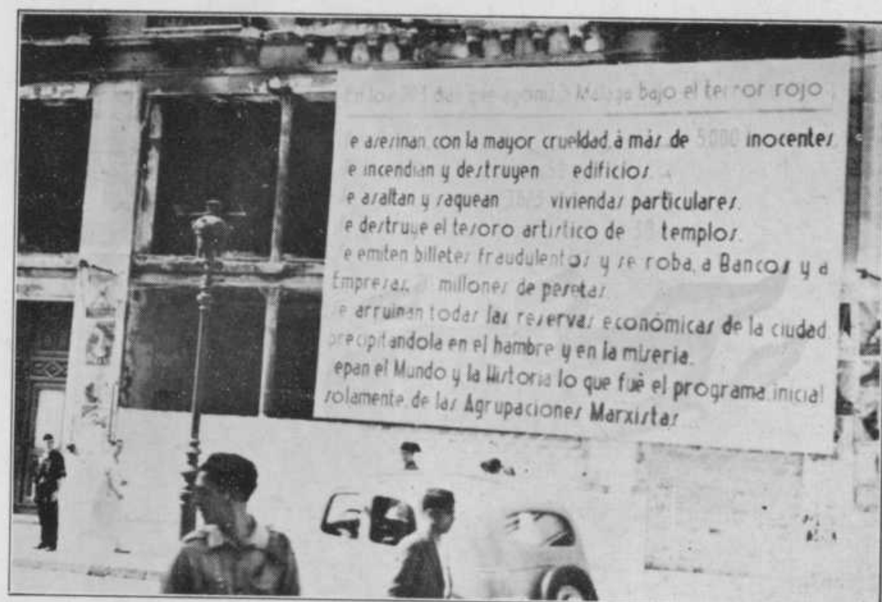
terwijl het Volksfront zijn „strijders" aan de mitrailleur moet ketenen!

De mooren helpen Spanje

omdat ook zij in het Communisme den vijand van iederen godsdienst zien.

Terwijl alles verwoest en vernietigd werd (aanplakborden sommen het op voor de hardleersche rooden)

bleef, merkwaardiger wijze, het standbeeld van Primo de Rivera Sr. gespaard

Geen stroom en geen hindernis houden het leger der bevrijders tegen

De schrijver van dit werkje vertoefde bij de oprukkende troepen

rechtvaardigheid en orde voor te staan. In tegenstelling tot het roode gebied, waar de wanorde en de ongerechtigheid hoogtij vierden.

Politiek is een vreemde zaak. We hebben een christelijke regeering; waarom was het niet mogelijk dat deze, als eerste democratische regeering, Franco erkende?
Wanneer Nederland als eerste „DEMOCRATISCH" geregeerd land Franco officieel erkende, zou dit een golf van enthousiasme in Spanje hebben verwekt, en wij zouden, zooals me bij onze ontmoeting met vele leidinggevende persoonlijkheden bleek, zelf daarvan de vruchten hebben geplukt.
Wanneer wij dan, na de erkenning, zouden verklaren, pyriet of andere grondstoffen noodig te hebben, wel, dan hadden de onderhandelingen daarover gemakkelijk verloopen.
Men zou in dat geval, wanneer het gaat tusschen verschillende landen, de voorkeur aan Nederland gegeven hebben.
Wij hadden, voor den burgeroorlog, met Spanje meer economische relaties dan Italië. Maar is het Franco kwalijk te nemen, dat dit na den oorlog zal veranderen, dank zij de hardnekkige weigering om hem thans te erkennen, ofschoon reeds meer dan 2/3 van het land in zijn bezit is en hij tegenover wanorde de orde heeft gebracht?
Franco zei tot ons zeer nadrukkelijk, dat Spanje te allen tijde zich dankbaar zou betoonen tegenover die volkeren, die in dezen burgeroorlog den Nationalen een moreelen steun hadden gegeven.
Waarom moet er door onze regeering met de erkenning gewacht worden, totdat Engeland erkent? Hebben wij dan geen eigen eer en eigen zelfstandigheid meer? Wij, die groot mogen gaan op een held als Michiel Adriaanzoon de Ruyter, die toch, toen de onafhankelijkheid van ons land dit eischte, eens de Theems is opgevaren tot Chattam?
Zoodra het den Britten voordeelig uitkomt, zal Engeland de eerste zijn om Franco met de meest loftuitende woorden te erkennen. Reeds nu is er een aanzienlijke verandering in Albions houding gekomen. En wij, sufferds (vergeef me het woord......), wachten ter wille van Engeland. Straks erkent Engeland, en weet door die erkenning nog sympathie en invloed voor zijn imperium te winnen. En Nederland komt achterop en kan als loopjongen van Engeland moeilijk enthousiasme en sympathie van die late erkenning verwachten. Men zegt, dat een kleine mogendheid het initiatief daartoe niet zou kunnen nemen. Wij zouden, zelfs wanneer men ons land, dat de derde koloniale mogendheid der wereld is, met alle geweld tot de kleine mogendheden zou willen rekenen, nog niet weten, waarom niet. Bovendien waren Italië en Duitschland reeds voorafgegaan. Of zijn dit geen groote mogendheden, omdat zij een autoritaire regeeringsvorm hebben?

Niet door te wachten op het oogenblik, dat het Engeland gelegen komt om Franco te erkennen, kunnen wij de verloren sympathie terugwinnen, doch door als een voorbeeld voor andere volkeren reeds nu ieder diplomatiek contact met de regeering van Valencia te verbreken en openlijk Franco te erkennen. Dit, en dit alleen, is realiteitspolitiek.
En dit alles is dáárom nog des te merkwaardiger, waar de immuniteit der Nederlandsche legatie door de roode Spaansche regeering geschonden werd.
Dit had op zich reeds reden kunnen zijn, de diplomatieke betrekkingen met de roode regeering te verbreken en stelling te nemen voor Franco, die de orde weet te garandeeren.

OFFERVAARDIGHEID EN HELDENMOED

Uit het vele leed, dat de Spaansche burgeroorlog gebracht heeft, is toch iets moois geboren, n.l. saamhoorigheidsgevoel, offervaardigheid en heldenmoed. Het is slechts te betreuren, dat dit alles op zoo smartelijke wijze moest worden verworven. In zich ware het beter geweest, dat men vroeger begrepen had, dat gemeenschapszin plicht is, dat niemand het recht heeft aan zichzelven alleen te denken, maar dat ieder doordrongen behoort te zijn van het besef, dat hij een deel van het geheel is, een deel van het volk, en dat de persoonlijke belangen ondergeschikt gemaakt moeten worden aan de algemeene belangen.
Het leed van dezen burgeroorlog heeft het Spaansche volk tenslotte tot dit besef gebracht. Nu heeft men begrepen, dat, wanneer één lidmaat van het volk lijdt, het geheele volk lijdt. Zoo is de offervaardigheid gewekt, ook bij hen, die meenden, dat de wereld enkel om hen draaide en dat de massa er was, om hen te dienen en te bevoordeelen.

Persoonlijk hebben we verschillende Spanjaarden ontmoet, die hun tijd en hun vermogen beschikbaar stelden, ter verzachting van het door den burgeroorlog gebrachte leed. Velen dezer zijn schuldbewust en weten het een dure plicht hun fouten op deze wijze eenigszins te herstellen. Zij zijn goed voor hun evenmensch geworden. Hun hardheid is verdwenen, en zij geven thans gaarne van het hunne. Het kan zijn, dat eigenbehoud en egoïsme er hen toe brengt, het feit blijft niettemin vaststaan. Het is slechts te hopen, dat de nieuwe geest van de Phalangisten hen zal dwingen, in de toekomst diezelfde bereidheid te toonen, om het hunne aan de gemeenschap dienstbaar te maken.

We zagen overal gebouwen, ingericht voor hen, die getroffen waren. Bij voorkeur worden de villa's van socialisten en communisten gebruikt voor sociaal werk. Een handelwijze, welke wezenlijk verschillend is van die der rooden. Wanneer deze bezwaren hadden tegen iemand, die een groote villa bewoonde, staken zij zonder meer diens villa in brand, een daad, die slechts vernietiging, destructie beteekende, waaraan op slot van zaken toch niemand iets heeft.

In het nationale kamp echter stak men de huizen van hen, tegen wie men bezwaren had, niet in brand, doch men legde beslag op deze

gebouwen, om ze dienstbaar te maken aan het volk, en in het bijzonder aan hen, die door dezen burgeroorlog getroffen waren.
Ook met allerlei kleinigheden wordt aan de getroffenen steun geboden en sympathie betoond. Aan de ziekenhuizen wordt overdadig veel gegeven en bijzondere zorg besteed. Dit alles wordt door de leiding aangemoedigd.
Overal zagen wij plakkaten, waarin de moeders en de kinderen werden aangespoord, om datgene, wat zij wilden uitgeven aan lekkernijen, aan de soldaten ten goede te doen komen. In officiëele gebouwen en in de hotels stonden kistjes met de woorden „depositad un cigarillo. Algun Heroe lo fumera" (Leg hierin een sigaret. Een held zal deze oprooken). Het zijn kleine feiten, die echter beteekenisvol zijn voor den geest van samenleven en voor het saamhoorigheidsgevoel, dat er uit spreekt. Men kent in het huidige nationale Spanje ook de éénschoteldag. Dit idee is niet oorspronkelijk, maar daarom niet minder verdienstelijk. Het geld, dat men daardoor uitspaart, wordt door de hotels en door de particulieren voor de soldaten terzijde gelegd. Wanneer deze hun rusttijd hebben en, eenigen tijd van het front verwijderd, herstel in de gastvrije huizen vinden, die door vrouwelijke Phalangisten worden bediend, worden zij van dit geld royaal onthaald en verzorgd. Wij zagen in St. Sebastiaan in een van deze gebouwen het menu van 27 Sept. 1937. Dit bestond, 's middags, uit vier gerechten: taart, vruchten, wijn en likeur; 's avonds uit soep, drie verschillende gerechten, wijn, vruchten en likeur.
De offervaardigheid achter het front is echter nog niets bij die, welke de soldaten aan de fronten toonen. In de loopgraven ontwikkelt zich een besef van saamhoorigheid en heldenmoed, dat zijns gelijke niet heeft. Hier bereiken de mannen de hoogste toppen van het christendom. Christendom immers uit zich niet door mooie woorden, maar kent men aan de pratijk, d.i. aan de heldhaftigheid, waarmede men zich geeft voor een ideaal, voor de gemeenschap, in het besef, dat men als lidmaat ondergeschikt aan het geheel behoort te zijn.

Wij zijn aan alle fronten tot in de voorste linies en tot in de mitrailleursnesten geweest, en overal hebben wij bij de soldaten de grootste geestdrift, opgeruimdheid en kameraadschap bemerkt. Ook hebben wij de voorbeeldige verhouding tot de officieren kunnen bewonderen. Er heerscht een kameraadschappelijke geest, maar ten overstaan van de officieren bestaan tegelijk eerbied en discipline.

Ook op dit stuk onderscheiden zij zich van de rooden, en dit verschil is begrijpelijk. Wanneer men uitgaat van de idee „vrijheid, gelijkheid en broederschap", ligt het uiteindelijk toch slechts aan eigen believen, of men den officier zal erkennen, ja dan neen. En we behoeven ons

er dan ook niet over te verbazen, dat in het roode kamp nu en dan officieren door eigen soldaten worden gefusilleerd.
Wij kwamen in Ribadesella, juist nadat dit door de Witten op de Rooden was veroverd. De soldaten hadden rust na de vermoeiende expeditie, bekroond met de overwinning. Het liefst waren zij echter terstond verder getrokken.
Verschillende generaals vertelden ons, dat de soldaten het als de hoogste eer beschouwen, in de allervoorste linies te mogen strijden, en, wanneer zij tijdelijk in de tweede linie geplaatst werden, den commandant smeekten, om naar de eerste linie te worden overgeplaatst.
Dat is werkelijk: het vaderland willen dienen!
Aan het front van Madrid werden dagelijks tusschen de veertig en tachtig man getroffen. Ondanks het weten, dat zij elk oogenblik tot de dooden of gewonden konden behooren, boden de soldaten zich met de grootste geestdrift aan, om voedsel in het door de Nationalen bezette Universiteitsgedeelte te brengen.
Volgens de mededeeling, die een kolonel ons deed, bleef men zoo standvastig op dit punt staan, omdat dit de sleutel en de haven van Madrid is en de mogelijkheid biedt, de bewegingen van de rooden te controleeren en tevens den vijand te verzwakken, die zoodoende verplicht was, talrijke troepen op dit kleine gebied te concentreeren.
In de ziekenhuizen zagen wij honderden soldaten met afgeschoten ledematen. Zij straalden van trots, omdat zij dit offer voor het vaderland hadden mogen brengen. Dat mag „gemeenschapsbesef" en „practisch christendom" genoemd worden.
Wij bezochten ook het Alcazar te Toledo. Er is geen plaats in Spanje, die meer indruk op ons gemaakt heeft dan juist deze.
Hier vertoefden gedurende 72 dagen 1600 menschen, omsingeld door tienduizenden rooden.
Alle middelen, welke maar denkbaar waren, werden gebruikt, om hen tot overgave te dwingen. Maar deze helden weerstonden alles: de artillerie, de petroleum en de benzine, waarmede men alles in brand wilde steken, de vliegmachines, die bommen uitwierpen, het dynamiet, waarmede men poogde het gebouw op te blazen.
De rooden hebben het oude prachtige gebouw in puin geschoten, maar de menschen, die zich in de kelders hadden teruggetrokken en vandaaruit zich verdedigden, heeft men niet kunnen bewegen, zich over te geven. Men heeft hen gedreigd met de gruwelijkste martelingen, hen gevleid met de verzekering, dat hun levens gespaard zouden worden, maar alles was ijdel. Onwrikbaar bleven zij in het Alcazar, met slechts één gedachte: winnen, of sterven in het Alcazar, voor God en voor Spanje.

Het heldenepos van het Alcazar is van een grootheid, een schoonheid en een verhevenheid, als men zich nauwelijks denken kan. Men zou meenen, dat zulk een heldenmoed in deze materialistische tijden niet mogelijk ware. Op het Alcazar werden door de rooden twintig kanonnen gericht, waarmee meer dan 10.000 schoten werden gelost. Verder werd het bestookt met 3500 handgranaten en 500 bommen uit vliegtuigen. Nadat men 80 Meter diep in de rotsen had geboord, werden drie mijnen onder het gebouw gelegd en tot ontploffing gebracht. Meer dan 250 blikken benzine werden in het Alcazar geslingerd, gevolgd door brandbommen. Achtmaal werd een stormaanval op het Alcazar ondernomen, en dertig maal werd het vanuit de lucht, door vliegmachines, gebombardeerd. Van de 1600 belegerden werden er 430 gewond en 67 gedood.

Toen er gebrek aan voedsel ontstond, waren er, die zich aanboden, om tarwe te gaan halen. Zij deden een uitval en velen van hen vielen door de kogels van den vijand, maar het graan werd in het Alcazar gebracht, het graan, heilig in zich om het brood dat er uit gebakken kon worden, heilig om het bloed, waarmede het besproeid en bespat en besprenkeld was.

Een heldenmoed, als in het Alcazar getoond is, moet de bewondering hebben, zelfs van den tegenstander, die nog een hart heeft.

En de rood-rose schrijvers, die dit belachelijk gemaakt hebben, hebben zichzelve hiermede voor de geheele wereld geblameerd en tevens bewezen, geen gevoel te hebben voor adeldom en waren heldenmoed.

Wanneer men dat niet persoonlijk gezien heeft, kan men zich geen denkbeeld vormen van de aangerichte verwoestingen. Alles is kapot geschoten. De kracht der tot ontploffing gebrachte mijnen sloeg de dikke, zware muren tot puin en verboog zelfs de zware ijzeren balken als haarspelden.

Op het binnenhof ligt het beeld van Karel V te midden der puinhoopen. Het zusterklooster, dat gelegen was tegenover het Alcazar, is eveneens in een puinhoop herschapen. Zelfs de graven waren geopend. Niets was meer veilig voor het roode gespuis.

Hier in Toledo kan men met recht spreken van „den gruwel der verwoesting", maar meteen ook van een offervaardigheid en een heldenmoed, die zijns gelijke niet heeft in de geschiedenis.

De ongelooflijkste staaltjes van heldenmoed zijn er verricht. Zoo wilde men door middel van brandslangen benzine in het Alcazar spuiten en deze met brandbommen in brand steken. Een van de belegerden springt te voorschijn, grijpt de slang en richt deze naar de andere zijde. Deze

held viel, doorzeefd met kogels, maar het gevaar voor het Alcazar was afgewend.
De rooden hadden een luidspreker geplaatst, zoodat de belegerden deze konden hooren. Voortdurend werden berichten uitgezonden, die hen moesten ontmoedigen. Op den eisch, om zich over te geven, klonk echter steeds onverbiddelijk het „winnen of sterven voor Spanje".
Er kwamen gedempte protesten uit het buitenland tegen de onmenschelijkheid, waarmede men den aanval op de belegerden van het Alcazar voortzette, doch dit dreef de rooden slechts aan, om sneller en geraffineerder de overgave af te dwingen.

De roode regeering zond naar de roode soldaten de uit Duitschland gevluchte en Spaansch genaturaliseerde Jodin Nelken, om hen aan te moedigen. Zij schreeuwde de soldaten toe: „Onverbiddelijk moet er gestreden worden. Wij behooren kunstschatten te bewaren, maar voor een menschelijk leven heeft geen enkel kunststuk waarde, een Alcazar telt niet meer. Indien door de schuld van de fascisten deze monumenten verdwijnen, dan zullen het onze kameraden zijn, die een veel mooier gebouw zullen oprichten, n.l. dat der civilisatie. Gij hebt een historische missie te vervullen. Gij strijdt voor de verbetering van het lot van het proletariaat".
Op deze wijze werden de soldaten tot dit onmenschelijk werk opgehitst. Menschelijkheid moest worden uitgeschakeld, wanneer het ging tegen de nationalisten.
Op de meest verschillende manieren heeft men getracht, de belegerden tot overgave te dwingen, doch elke poging faalde.

De telefonische verbinding tusschen de rooden en het Alcazar was intact gebleven. Men belde Moscardo, den bevelhebber van het Alcazar, op en beloofde vrijen uittocht. Men zond een geestelijke. De gezant van Chili trad bemiddelend op, om grijsaards, vrouwen en kinderen uit deze verschrikking te halen, en de roode commandant beloofde hen vrijgeleide. De gezant telefoneerde met Moscardo, doch deze antwoordde, dat ook de vrouwen en de grijsaards wilden blijven, en dat, indien de ambassadeur overigens iets van hen wilde, hij zich maar met de Nationale regeering te Burgos in verbinding moest stellen.
Heldenmoed toonden de vrouwen, die in de krochten van het Alcazar hun mannen steunden. Heldenmoed was het, toen een der vrouwen aan den geestelijke, die pogingen aanwendde om hen het Alcazar te doen verlaten, mede namens de anderen verklaarde: „Eerwaarde, als God het wil, zal Hij ons redden, maar geen van ons vrouwen zal ooit deze vesting verlaten, om zich in handen van den vijand te geven. En als de mannen gevallen zijn, dan grijpen wij naar de wapens."
Van een sublieme schoonheid is het optreden van Moscardo, toen men

hem zeide, dat, bij niet-overgave binnen tien minuten, zijn zoon zou worden doodgeschoten.

De roode commandant had den zoon van Moscardo, die volkomen onschuldig was, gevangen genomen, meenende, dat hij, om zijn doel te bereiken, zich het best van dezen jongen kon bedienen. Maar Moscardo verklaarde, dat, hoe hard het ook van hem ware, men niet slechts het leven van zijn zoon, maar dat van zijn geheele gezin kon vernietigen, maar dat dit hem niet zou bewegen het Alcazar over te geven.

Wij geven hier letterlijk weer het ontroerend telefoongesprek, dat Moscardo hield met zijn zoon.

„Vader, hoe maakt u 't?"

„Goed mijn kind. Wat gaat er met je gebeuren?"

„Niets bijzonders. Ze zeggen, dat ze mij zullen fusilleeren, wanneer het Alcazar zich niet overgeeft. Maakt u echter niet bekommerd over mij".

„Indien het vaststaat, dat zij u gaan fusilleeren, beveel dan uw ziel aan God, roep uit „leve Christus Koning!" en „leve Spanje!" en sterf als een held en als een martelaar. Dag mijn kind, houd je heel erg sterk."

„Dag vader, houdt u ook heel moedig."

Dan hoort Moscardo de stem van den rooden commandant:

„Wat is uw besluit?"

Moscardo antwoordt met de volgende sublieme woorden:

„Dat het Alcazar zich niet overgeeft en dat de tien minuten voorbij zijn".

De zoon werd door de rooden doodgeschoten. Later nog een andere zoon van Moscardo, wiens eenige schuld was, de zoon van den onversaagden verdediger van het Alcazar te zijn. Het beleg ging door.

Na twee maanden van heldhaftige verdediging werden de belegerden ontzet door de triomphantelijke legers van generaal Franco.

Toen kolonel Moscardo zijn officieren en soldaten op het binnenplein van het Alcazar aan generaal Varela en zijn manschappen presenteerde, heeft hij hem begroet met de woorden: „Hier valt niets te rapporteeren, mijn generaal."

Kort daarop kwam generaal Franco. Hij zeide slechts enkele woorden: „Verdedigers van het Alcazar, gij zijt de roem van Spanje. Het oude Alcazar dat zoovele generaties van officieren heeft voortgebracht, is verwoest. Wij zullen het weer opbouwen en gij zult steeds tot voorbeeld zijn voor Spanje, dat nieuwe macht ontplooien zal. Leve Spanje."

De helden van het Alcazar zullen een voorbeeld van heldenmoed blijven voor allen, die een op nationale en christelijke grondslagen gebouwde Europeesche beschaving ter harte gaat.

De les van het Alcazar is: leven, zoo God het wil, maar ook, zoo noodig, sterven voor het ideaal, dat we ons gesteld hebben.
Wanneer we tot deze hoogte gekomen zijn, dan zullen al die kleine of groote moeilijkheden, die ons van het ideaal zouden kunnen afhouden, geen zin en geen beteekenis meer hebben. Wij vechten dan voor ons ideaal en laten ons niet afleiden, noch door rechts, noch door links, maar wij marcheeren vooruit, wij stormen vooruit, in het weten, dat wij recht hebben, dat wij alléén recht hebben en dat ons gevoel van deemoed jegens Hoogere Macht ons dwingt tot strijd, dwingt om de overwinning te bevechten.

GENERALISIMO FRANCISCO FRANCO BAHAMONDE

Spreken over het nationale Spanje, is spreken over Franco, de wreker van het Marxisme en de redder van Spanje. In zijn persoon vereenigt hij de functies van: Hoofd van den Spaanschen Staat, Opperbevelhebber van het Leger en leider van de Phalangisten.
Als leider van den Staat bracht hij orde en rust in het land. Als Opperbevelhebber van de Legers heeft hij een reeks van overwinningen op de rooden behaald en gaat hij welbewust de volledige overwinning tegemoet. Als Hoofd van den Phalanx vertegenwoordigt hij de op nationale, sociale en christelijke grondslagen gebouwde staat der toekomst. Weinig is tot heden nog over hem geschreven. De roode kranten noemen hem bloeddorstig, een militairist, een kapitalistenknecht, een kruiper voor de geestelijkheid.

De onbekendheid van zijn persoon is door hem zelf gewild. Hij schuwt publiciteit. Journalisten en photografen die getracht hebben hem te bereiken, weten daarover mee te spreken. Slechts werkelijke sympathie kan een ontmoeting met Franco brengen
Uit zijn loopbaan zou men, oppervlakkig beschouwd, mogen besluiten, dat Franco vóór alles een militairist zou zijn. Eén ontmoeting met dezen man, zooals wij die gehad hebben, is voldoende om een andere en juiste indruk te krijgen.

Franco, kort van gestalte, maar breedgeschouderd, is ongetwijfeld een goed militair. In zijn loopbaan legde hij daarvan de bewijzen af.
Hij was een goed strateeg. In Marokko behaalde hij groote successen. Maar dit „militair-zijn" is niet, wat op de eerste plaats uit hem spreekt. Uit zijn oogen en uit zijn geheele houding spreekt voor alles een groote, gevoelige goedheid voor zijn medemensch.
En het is dat gevoel, wat hem met zooveel verantwoordelijkheidsbesef zijn taak èn als hoofd van den Staat èn als militair èn als hoofd van den Phalanx doet vervullen.

Hij wil goed zijn voor zijn medemenschen. Is het dan wonder dat hij ook weet te haten? Hij haat het Marxisme, omdat dit het volk verdeelde en Spanje in groote ellende heeft gebracht.
Met groote liefde spreekt het volk over Franco. Wanneer hij een enkele maal voor de radio spreekt, luistert het volk voor de loudspeakers, die

op straat zijn opgesteld met de grootste aandacht en eerbied. In St. Sebastiaan waar we temidden van de menigte op straat mede naar de woorden van Franco luisterden, was het volk woest op hen, die het toestel bedienden, toen er even een storing in de uitzending voorkwam. Geen woord immers wilde men missen van datgene, wat Franco hen te zeggen had.

Toen in 1932 Generaal Sanjurjo hem uitnoodigde om deel te nemen aan een militaire putsch, weigerde hij met de volgende woorden: „Zooals ik van mijn menschen volledige gehoorzaamheid verlang, zoo doe ik zelf tot het uiterste mijn plicht, al is het dan ook met bloedend hart. EERST WANNEER HET SPAANSCHE VOLK ZELF NAAR ZIJN BEVRIJDER ROEPT DAN ZAL IK NIET ONTBREKEN." En het Spaansche volk hééft geroepen en hém gewild om Spanje uit de beproevingen van het Marxisme te voeren naar een nieuwe en betere ordening.

Hij stelde zich ten volle aan de gematigde republikeinsche voormannen beschikbaar, zoolang deze de orde bewaarden.

Wanneer in 1936 de kopstukken der Republiek werkelijk van zins waren gebleken de orde te handhaven en zij een beroep op het leger hadden gedaan om te steunen, dan had ongetwijfeld Franco zich beschikbaar gesteld.

Maar zij bleken niet van zin „orde" te handhaven en daarom verzette Franco zich. Het land ging hem terecht boven de leiders der Republiek. Zijn militaire carrière maakte hij in Marokko. Van 1931 tot 1933, toen de socialisten een groote overwinning hadden behaald, bekleedde hij geen enkele post. Toen in 1933 de richting „rechts" werd, benoemde men hem tot Commandant op de Balearen.

In 1934 werd hij geroepen een revolutie in Asturië te onderdrukken, en dit werk werd met succes bekroond. Dan werd hij benoemd tot Oppercommandant van het leger te Marokko, en het jaar daarop benoemde Gil Robles hem tot Hoofd van den Generalen Staf. Zoodra echter de Marxisten door bedrog en list aan het bewind waren gekomen, werd hij naar de Kanarische eilanden verbannen.

Toen, in de uren van hoogen nood, in Spanje's doodsuur, ging de gedachte van het volk naar hem uit. Na den moord op Calvo Sotelo, den rechtschen leider, door de Marxistische leiding aangemoedigd en goedgekeurd, haalde een vliegmachine Franco van de Kanarische eilanden en nam hij de leiding van den opstand tegen de zgn. wettige regeering op zich.

Het leger is zijn triumfantelijke weg gegaan. Dorp na dorp en stad na stad werden veroverd. Als de redder van zijn volk is hij overal

ontvangen. Een volk, tot heden meer dan andere individualistisch, heeft hij weten te vereenigen rondom het nationale ideaal.
Zijn grootste overwinning is geweest, dat hij de tegenovergestelde groepen wist te vereenigen. Hij zag in, dat de verschillende groepen elkaar aanvullen en heeft er daarom alle krachten aan gewijd, ze met elkaar te vereenigen. Op 1 October 1936 werd hij benoemd tot Leider van den Staat. In de rede, die hij toen uitsprak en welke als het programma van Franco mag beschouwd worden, benadrukte hij de noodzakelijkheid van de eenheid. En hij herhaalde dit nog eens zeer nadrukkelijk in een toespraak tot het volk voor den Nationalen Zender:
„Uit naam van het heilig Spanje, wend ik mij tot het geheele volk, om het te zeggen, dat wij staan voor een oorlog, welke het karakter heeft van den kruistocht, zooals wij die uit de historie kennen. In overeenstemming met den wil van alle strijdenden, vraag ik om eenheid. Eenheid beteekent geen groepeering van de krachten, noch een regeeringsconcentratie, nóch een min of meer uit vaderlandsliefde ontsproten, geheiligde overeenkomst. Maar ik vraag eenheid voor den opmarsch naar het gemeenschappelijke doel, zoowel voor wat de binnenlandsche als voor wat de buitenlandsche politiek betreft, in het geloof zoowel als in de leer. Om deze eenheid te bereiken is het noodig, dat ieder in zijn hart zijn persoonlijke geschillen uitwischt".
Franco heeft kans gezien, tenminste voor dezen burgeroorlog, de verschillen te doen verdwijnen.
De Phalangisten en de Carlisten bestreden elkaar onderling, doch de verschillen zijn door Franco overbrugd. Typeerend is, dat wij verschillende malen iemand tegelijk het blauwe hemd van den Phalanx en de roode baret van de Carlisten zagen dragen.

De Phalangisten willen een sterke centralisatie; de Carlisten een groote decentralisatie. Franco wist hen te vereenigen. Te Burgos zeide hij in een toespraak: „De verschillende gewesten zullen hun persoonlijkheid en hun vrijheden kunnen behouden op voorwaarde echter dat zij de natie niet verzwakken en vereenigbaar zijn met ons gezagsprincipe. Zoo ook in de kwestie van de monarchie. Toen de Junta te Burgos hem tot Leider verhief, wilde zij hem den titel geven van Hoofd van den Spaanschen Staat. Franco zag hierin het gevaar, dat men zou gaan meenen, dat een monarchie uitgesloten was. Hij verbeterde daarom deze titel in „Hoofd van het Gouvernement van den Spaanschen Staat", hierdoor de mogelijkheid eener monarchie open latende. Zoo zond hij bij den dood van Don Alfons Carlos, de predentent van de Carlisten, naar de Carlisten een telegram van condoleance......

Franco is er van overtuigd, dat slechts een sociale structuur-verandering blijvende rust en orde in het land kan verzekeren en heeft het sociale

program van den Phalanx geheel overgenomen. De huidige secretaris-generaal van den Phalanx vertelde, hoe hij onlangs tot Franco zeide, dat het niet te ontkennen viel, dat 20 % der rooden zonder eenige moeite voor de ideeën der nationalen gewonnen konden worden. Franco repliceerde hierop met te zeggen: „Wanneer wij niet in staat zijn minstens tachtig procent te winnen, dan is het niet waard dezen oorlog te winnen".

Bij zijn installatie-rede te Burgos zei Franco: „Wij beloven aan het Spaansche volk, dat geen huis, geen haard en geen vuur zal ontbreken, dat het geen werker aan brood zal ontbreken, omdat zij, die meer hebben er iets van zullen moeten afgeven aan hen, die tekort komen. Onze sociale rechtvaardigheid zal op broederlijke liefde gebaseerd zijn en op de meest nauwe samenwerking van alle groepen. Onze hand zal hard zijn om de sociale rechtvaardigheid werkelijkheid te doen worden."

In het persoonlijk onderhoud, dat wij met Franco hadden, benadrukte hij in het bijzonder zijn strijd tegen het kapitalisme. Slechts van een sociale verbetering verwachtte hij redding. De arbeider moest zijn deel hebben in den vooruitgang van de productie.

Deze woorden moeten echt gemeend zijn. Zijn geheele optreden is die van een eenvoudig en goed mensch. Van pose moet deze staatsman niets hebben. Dat bleek ons reeds onmiddellijk bij het betreden van zijn woning. Zijn bureau en zijn privéwoning zijn in een groot buiten in de onmiddellijke nabijheid van de stad Burgos.

Niets van de koude zakelijkheid of kille deftigheid zooals die onze bureaux veelal veelal plegen te kenmerken. In de corridor en in de breede gang bij den ingang speelden en stoeiden kinderen. Zijn jonge vrouw ontmoetten wij er, die zich ongedwongen tusschen de wacht houdende officieren bewoog en enkele vrouwen uitgeleide deed.

Een dienstbode liep voorbij met keukengerei. Kortom een gewoon huiselijk tafereel. Het onderscheidde zich slechts door de stramme schildwachten en de groote stafkaarten, die wij zagen nabij het studievertrek van Franco.

Ook de kennismaking met Franco is er eene van ongedwongen eenvoud. Zonder veel omslag zaten we naast elkaar en werd me gelegenheid in overvloed gegeven vragen over allerlei vraagstukken te stellen.

Hij gaf een uiteenzetting van het bolsjewisme en zei dat de diepste grond van alles gelegen was in de beginselen van de Fransche Revolutie. Ik heb een reeks van vragen gesteld, waarop hij uitvoerig antwoordde.

Aan het slot van het onderhoud dankte hij voor de sympathie ten opzichte van het nationale Spanje en vroeg mij ontroerd, allen, die hem in Nederland moreel steunden, voor hun sympathie te danken. Hij zeide

er van overtuigd te zijn, dat het werkelijke Nederland vóór Nationaal Spanje is.
Ik heb hem gezegd, hoe wij dag in dag uit, de gebeurtenissen in Spanje volgen en hopen, dat hij spoedig de volledige overwinning zal behalen, opdat de beproevingen en de ontzettende offers, die thans in Spanje gevraagd worden, mogen ophouden. Met den groet, waarmede geheel nationaal Spanje groet, namen wij afscheid:

ARRIBA ESPANA.

Op een vraag in een interview hebben wij niet geaarzeld te zeggen, dat wij het voor Franco opnamen, omdat hij strijdt voor de cultuur, voor de ordening, voor het Christendom, voor geheel Europa. Onze persoonlijke ontmoeting met Franco heeft deze overtuiging in ons bevestigd.

STAATKUNDIGE EN SOCIALE BEGINSELEN

In verschillende Nederlandsche bladen heeft men disputen kunnen lezen, of men het stelsel, dat Franco wilde invoeren, al dan niet „fascistisch" moeten heeten. De meeste hebben het heftig bestreden en gezegd, dat dit met fascisme niets te maken had. Sommige bladen bestreden dit zóó krachtig en zóó zonder kennis van zaken, dat zij in hun bestrijding het tegengestelde zeiden, van hetgeen ze wilden bewijzen.

Al deze disputen zijn tamelijk ijdel, zoolang men eerst niet omschreven heeft, wat men onder „fascisme" verstaat. De meesten verstaan er onder: een klakkeloos aanvaarden van hetgeen in Italië geldend is. In dezen zin heeft datgene, wat in Spanje thans gebeurt, zeker met fascisme **niets** te maken. Verstaat men er een algemeene geestesstrooming onder met universeele ideeën als „gebonden gezag, gebonden vrijheid, **totalitair gezag** (wat echter geheel iets anders is als **staatsabsolutisme**) bestrijdend de beginselen van de Fransche revolutie, erkennend de hiërarchische waarden tegen politieke democratie en parlement, dan kan men zonder twijfel het stelsel van Franco, dat thans in het begin van uitvoering is, „fascistisch" noemen.
Laten wij ons over een woord toch niet druk maken!

Zeer vele van de nationalen zouden vroeger er niet aan denken, den zgn. fascistengroet te brengen. Thans zagen wij deze onophoudelijk brengen.

Bij de nationale liederen, voortdurend voor de radio gespeeld, staan allen zonder uitzondering op en brengen dezen groet. In Malaga zagen wij Monseigneurs, de hooge geestelijkheid van de stad, aan de vanen van de voorbijmarcheerende troepen dezen groet brengen. In Badagoz maakten wij een kerkelijke processie mede, waarbij duizenden den zgn. fascistengroet brachten aan de voorbijtrekkende bisschoppen en aan het beeld, dat rondgedragen werd.

We hebben den indruk, dat in sommige steden waar het roode „gezag" vrij sterk is geweest, zooals b.v. in Bilbao en Santander, men wat àl teveel dezen groet brengt, als om daarmede een verleden uit te wisschen. Een volk, dat zich vroeger er nog zoo krachtig tegen verzet mag hebben, leert gemakkelijk dezen groet brengen. Als een teeken, dat men heeft willen stellen tegen den plompen vuistgroet van de

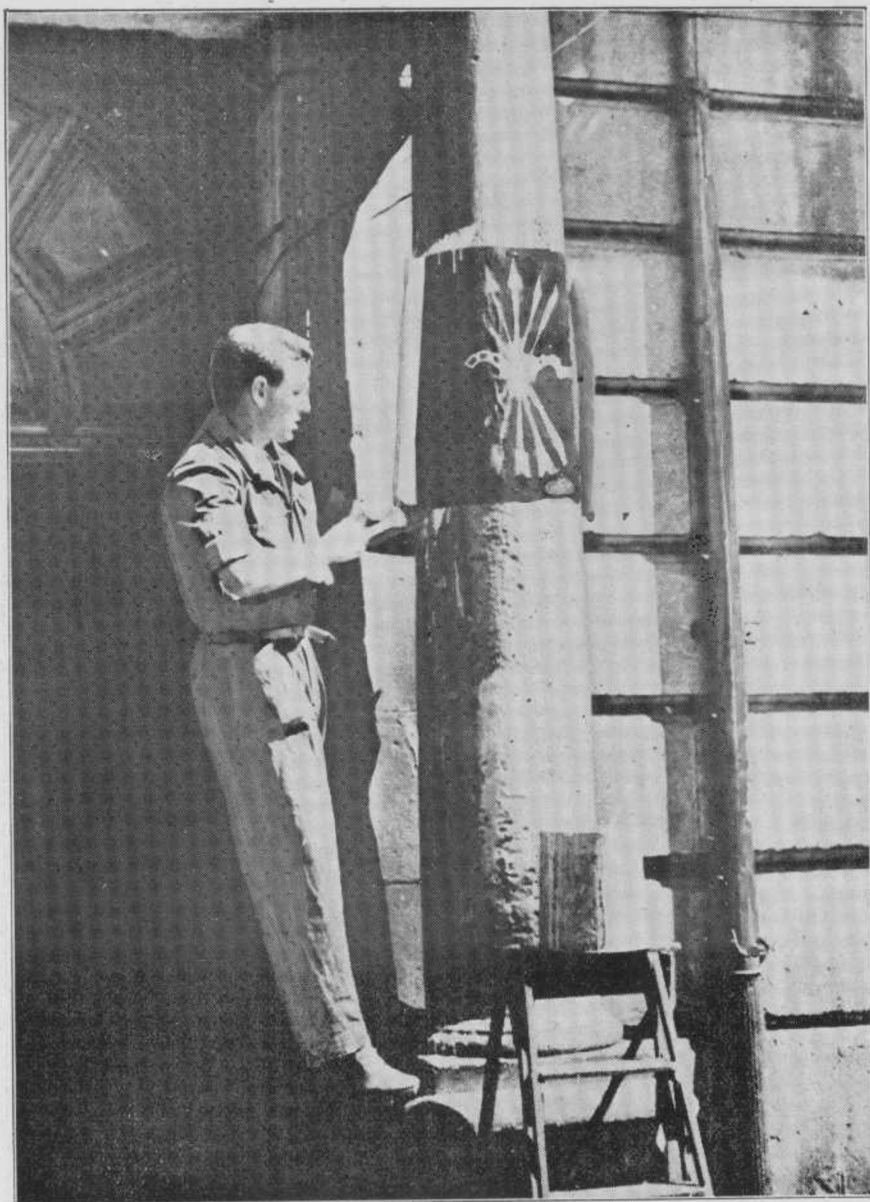
Marxisten. Het eene: het teeken van den haat, het andere, met de open hand: het teeken van ware vrijheid en kameraadschap.
Wanneer een stad pas veroverd is, brengen velen, uit de macht der gewoonte, bij het voorbijtrekken van de vaandels, den groet met de gebalde vuist. Men nam dat echter zeer gemakkelijk op, omdat men begreep, dat dit niet bedoeld was als het haatteeken van de Marxisten, maar dat het meer de gewoonte was, die hen dezen groet deed brengen.
Dit alles is van volkomen bijkomstigen aard. Datgene, wat veel belangrijker is te weten, is, hoe in het Nationale Spanje alles georganiseerd wordt en hoe de nieuwe staatsstructuur zal zijn.
Vanaf het begin is een „commissie van nationale verdediging van Spanje" ingesteld. Aan het hoofd hiervan staat generaal Franco.
Op 1 October 1936 werd een technische raad ingesteld met zeven secties: Financiën, Justitie, Industrie, Handel en Voorzieningen, Landbouw, Arbeid, Cultuur en Onderwijs, Openbare werken en Communicaties. Deze secties zullen zich, naarmate de toestanden normaler en geconsolideerder worden, ontwikkelen tot Ministeries.

Het parlementaire stelsel heeft in het nationale Spanje afgedaan. Men heeft de vruchten hiervan in de laatste jaren geplukt en voor altijd heeft men er genoeg van. De politieke democratie en het parlement brachten verdeeldheid en strijd en voerden het land naar den afgrond. Vanaf heden luidt het parool: eenheid en saamhoorigheid.
Alle Spanjaarden zullen zeggingschap hebben niet door middel van een stom kiesbiljet, dat het parlement samenstelt, maar door middel van hun functie in het huisgezin, in de gemeente, in het syndicaat.
De Spanjaarden hebben ondervonden, wat „Marxistische vrijheid" beteekent en men behoeft den goedmeenenden niet meer met de vage leuzen van „vrijheid en gelijkheid" aan boord te komen. Hij weet, dat hieronder verstaan werd „doen, wat het individu belieft". Wanneer men ergens zin in heeft, dan néémt men het.

Vrijheid, die zelfs zoover ging, dat men hen, tegen wie men bezwaren had, zonder meer op straat doodschoot. De roode leider Largo Caballero zei in een rede, dat „de generaals gewone soldaten moesten worden en gewone soldaten zoo noodig generaals". Prachtig demagogisch gezegd. Hij heeft aan het gebrek aan discipline in zijn legers kunnen zien, waarheen dit voert. Op dezen grond werd er door de soldaten kritiek op hun officieren uitgeoefend en gebeurde het verschillende malen, dat men zijn officier neerschoot, omdat hij hun wenschen niet vervulde. „Vrijheid in discipline, eenheid in verscheidenheid" zijn de parolen van het nieuwe Spanje.
Op 19 April 1937 is een decreet uitgevaardigd, waarbij alle politieke en militaire organisaties als zelfstandige organisaties werden opgelost.

Zoo behoort een brug er volgens het Volksfront uit te zien

Als een stad bevrijd is komt de glorierijke pijlenbundel op de muur, het blijde teeken van een herlevend Spanje

De kinderen brengen fier de groet voor de beeltenis van den nationalen held

Kinderen....

en volwassenen door rood-Spanje uitgeput moeten door de nationale regeering worden behoed voor honger en gebrek

Hiermede werden de Requetes, de Spaansche Phalanx en enkele andere organisaties tot een groote nationale organisatie samengesmolten. Daarmede werd een begin gemaakt met de bewerkstelliging van den totalitairen staat.
Op 21 October 1937 werd door generaal Franco een decreet onderteekend, waarbij de nationale raad van den Spaanschen Phalanx werd opgericht. Hierin werden leden van verschillende, vroeger zelfstandig bestaande organisaties benoemd. Zitting hierin hebben o.a. Pilar Primo de Rivera, de zuster van den oprichter van den Phalanx, Graaf Del Rodezno, de leider van de Carlisten, generaal Queipo de Llano, Ramon Serrano Suner, een zwager van generaal Franco, Manuel Falconde, de leider van de Requetes. Tot secretaris-generaal werd benoemd Reymundo Fernandez Cuesta. Het was de rechterhand van M. J. Primo de Rivera, leider van den Phalanx.
De kwestie van al dan niet herstel der monarchie is een vrije kwestie, Franco zei bij het gaan van den Koning: „De natie is meer dan de Koning". Wanneer de natie dus behoefte heeft aan de monarchie, zal deze ingesteld worden".
De Carlisten wilden iemand uit het geslacht van Don Carlos als opvolger. Volgens hen had het Huis, waaruit Koning Alfons XIII voorkomt, geen recht en waren de tradities van dit Huis met het liberalisme verbonden. Sedert echter een jaar geleden hun pretendent door een auto-ongeval in Weenen om het leven kwam, zijn nog meer dan vroeger de oude traditionalistische ideeën en de strijd tegen de ideeën van de Fransche revolutie op den voorgrond gekomen.
De Phalangisten van Primo de Rivera maakten zich op de eerste plaats bezorgd voor de sociale kwestie. Voor de leden bleef het aanhangen van de monarchie een vrije kwestie.

De leden van de Renovacion Espanola hebben Koning Alfons XIII als pretendent. Wij hebben op onze reis maar zelden de groene muts gezien, waaraan zij te herkennen zijn. Niettemin heeft dit Vorstenhuis nog steeds sympathieën en het herstel van dit vorstenhuis behoeft men allerminst als uitgesloten te beschouwen. Het Vorstenhuis heeft zijn aanhangers in hoogere en lagere kringen. In het Alcazar van Sevilla hadden we een gids, die ons de vertrekken van de vorstelijke familie toonde, welke zij betrokken, wanneer zij in Sevilla verbleven. Onomwonden verklaarde hij een heftig aanhanger te zijn van de monarchie en dat zijn liefste wensch was, vóór zijn dood nog de monarchie hersteld te zien.

Bij gelegenheid van de bevrijding van Malaga werd door Koning Alfons XIII een telegram met gelukwensch naar Franco gezonden, hetwelk in zeer vriendelijke woorden door Franco beantwoord werd.

Vooral heeft men in Spanje zijn verwachtingen gesteld op den tweeden zoon van Alfons XIII, prins Juan. Deze heeft zich aan Franco gepresenteerd voor het leger. Franco echter weigerde dit aanbod te aanvaarden, met de woorden, dat hij niet het leven op het spel wilde zetten, dat voor Spanje van groote waarde kan zijn.
Wat de verhouding van den komenden Spaanschen Staat tot de Kerk betreft, kunnen we niet beter doen, dan weer te geven, wat Franco in een radiorede op 1 October 1936 te Sevilla zeide:
„De Staat als zoodanig zal geen officieele godsdienst hebben, maar zal een concordaat maken met de Katholieke Kerk, aangaande de respectievelijke functies van elk. Daarbij zal onze traditie en het religieuze sentiment van het Spaansche volk geëerbiedigd worden, maar het zal geen inmenging dulden in de specifiek eigen taak van den Staat".
In de economische politiek heeft de nieuwe nationale regeering reeds een groote wijsheid getoond. Tengevolge van den burgeroorlog deden zich vele groote moeilijkheden voor, maar rustig en zeker van zichzelf, zijn deze onder de leiding van Franco opgelost. Het goud van de Spaansche Bank was in handen van de rooden, zoo ook het industriegebied, maar niettegenstaande dit alles, heeft het nationale gebied verre zich de meerdere van de roode regeering getoond. De overvloed die er is, het op peil blijven van de peseta, de vastheid der prijzen, de regeling van den handel in binnen- en buitenland, zijn er de bewijzen van.
Voor wat de sociale ordening betreft: de nationale verheffing van het volk wordt niet gescheiden gezien van de oplossing van het sociale vraagstuk. Men wil een syndicaal-corporatieve ordening, overeenkomstig de richtlijnen, zooals die door den Phalanx zijn uitgestippeld.
Wanneer men dieper wil ingaan op de beginselen en plannen van de nationale regeering, is men verplicht, den Phalanx te bezien, wat wij in een volgend hoofdstuk zullen doen.
Het Spaansche volk heeft veel leergeld betaald. En we kunnen zeggen: „nu of nooit". Maar dit staat vast, als op dezelfde wijze als thans wordt voortgegaan, dan gaat Spanje een gelukkige en glorievolle toekomst tegemoet.

DE SPAANSCHE PHALANX

Op enkele plaatsen zagen wij een groote plaat, waarop stond: „Spreken over den Phalanx, beteekent spreken over Spanje".
Hierin schuilt geen overdrijving. Hij die wenscht te weten, welke de plannen zijn van het nationale Spanje, welke de geest is, die de geheele nationale strooming bezielt, kan er niet aan ontkomen, den Phalanx nader te bestudeeren. Deze heeft den grootsten invloed op de nationale ontwikkeling gehad en heeft zijn stempel op geheel nationaal Spanje gedrukt.
Niet slechts, omdat deze partij Franco meer dan 100.000 man ter beschikking stelde en zij verder allerlei diensten in dorpen en steden verzorgde, maar vooral, omdat zij het nieuwe Spanje den frisschen geest van nationale eer en sociale gerechtigheid wist bij te brengen.
Ernest Gimenez Caballero, hoofd van de persafdeeling, zegt in een brochure: „La Falange conquista el Estado" (Uitg. Salamanca 1937) dat het doel van den Phalanx was, om den staat voor zijne ideeën te veroveren en dat dit in werkelijkheid bereikt is.

Er zit iets overdrevens in, omdat men met de uitwerking van het programma nog in het eerste stadium is, maar het valt niet te ontkennen dat de invloed van den Phalanx in nationaal Spanje overwegend is.
De Spaansche Phalanx werd 29 October 1933 gesticht. Zijn leider was José Antonio Primo de Rivera, zoon van den vroegeren dictator. Wij hebben op een congres in Montreux met hem gesproken; hij bleek een jonge, energieke persoonlijkheid, met een groot en een sterk ontwikkeld sociaal gevoel.

Spoedig na de oprichting van den Phalanx sloot zich hierbij een andere nationale beweging aan: de „Juntas de Offensiva Nacional Sindicalista" (Jons). Sedert dien is de naam van de door J. A. Primo de Rivera geleide beweging „Falange Espanola de las Jons".

Bij de eerste verkiezingen, waaraan zij meededen, ondanks het feit, dat zij anti-parlementair gericht waren, verkregen zij twee zetels, die werden ingenomen door J. A. Primo de Rivera zelf en Hedilla.

Bij de nieuwe verkiezingen van Februari 1936, verkregen zij geen enkele zetel. Juichkreten gingen overal op. Men meende dat het afgeloopen was met den Spaanschen Phalanx.

Links kreeg — zij het dan ook door valsche manipulaties — de meerderheid in de Kamer. Nu had men ook ten opzichte van den Leider van den Phalanx vrij spel. Hij werd in de gevangenis geworpen. In Juli probeerde Hedilla hem uit de gevangenis te bevrijden, doch tevergeefs. José Primo de Rivera werd naar Alicante overgebracht en nadien heeft men niets meer van hem gehoord.
Het is wel zoo goed als zeker, dat hij door de rooden vermoord is. Wij ontmoetten nog enkelingen, die, tegen alle hoop in, toch nog een stille verwachting hebben, dat hij in leven is en eens zal terugkomen, maar dit wordt door de leidende persoonlijkheden als uitgesloten beschouwd.

Het leven van José Primo de Rivera is kort geweest, maar vruchtbaar. Hij is de wekker van het nieuwe Spanje geweest. In alle deelen van het nationale Spanje staan op de muren der huizen twee beeltenissen afgebeeld. Een van Franco als de generaal en als de leider van het volk. Een van J. M. Primo de Rivera als de profeet en de martelaar voor het volk.

Zelf heeft hij het indringen van de door hem gepropageerde nieuwe ideeën bij het volk niet kunnen medemaken, maar de idee is tot overwinning gekomen. Hij is als de leider aan het volk ontvallen, maar als nieuwe leider heeft de Phalanx den opperbevelhebber der nationale legers en het Hoofd van den Staat, Franco, gekregen en daarmede in werkelijkheid den Staat veroverd.
Overal draagt men thans het Phalanx-insigne.

Dit bestaat uit vijf pijlen en een ossenjuk. De vijf pijlen stellen de oude vijf Spaansche koninkrijken voor; het juk: de vereeniging van Spanje door Ferdinand van Aragon en Isabella van Kastilien. Dit insigne is het insigne van het geheele volk geworden. Wij zagen, dat Franco het in de uitvoering van goud en zilver, als eenigste versiering op zijn uniformjas droeg.
Zoo ook de militairen, burgers, boeren, arbeiders, intellectueelen en geestelijken. De groet van de Phalangisten, „Arriba Espana", is eveneens de groet van geheel Spanje geworden.
Franco zei bij de bezetting van Malaga tot de Phalangisten op 8 Febr. l.l., in Salamanca vergaderd: „De prachtige geest van de Phalanx is het glorievolle symbool van het nieuwe, imperiale Spanje. Zijn twee letters F(alange) E(spanola) zijn het geloof (het Spaansche woord Fe beteekent „geloof") in onze bestemming, het geloof in onze beschaving en het geloof in God. Geloof in de roemrijke toekomst van een nieuw vaderland".
Wat echter het belangrijkste genoemd moet worden, is, dat zijn program door den nieuwen staat werd overgenomen. Men had genoeg van het

Marxisme, maar wilde toch ook het oude stelsel niet terug. Men zocht een radicale, sociale ommekeer en men kon daarvoor slechts bij den Phalanx terecht. Meer had Primo de Rivera niet kunnen bereiken. Het doet er in het leven van den mensch op slot van zaken niet toe, of hij zelf de triumph van bepaalde ideeën medemaakt; het is voldoende, dat zij verwezenlijkt worden door wie het dan ook moge zijn en ten koste, zoo noodig, van dengene, die het idee gewekt heeft. Dat hebben, jammer genoeg, enkele Phalangisten bij de samenvoeging der verschillende groepen niet begrepen.

José Marie Primo de Rivera heeft zelf weinig geschreven, maar wat hij heeft geschreven ,is bijzonder knap. Voor zoover wij weten, is, behalve het programma met toelichting, van hem slechts in druk verschenen „3 discursos de José Antonio". Dit tezamen is echter reeds voldoende om een duidelijk, helder inzicht te krijgen over hetgeen zijn ideeën waren en hoe hij het nieuwe Spanje wilde zien.

Het eerste gedeelte van het programma handelt over de taak van de natie, over de noodzakelijke eenheid in den Staat en over de imperiale taak, welke voor Spanje is weggelegd. Hij wil een sterke centralisatie, verklaarbaar in Spanje, doordat men de gevolgen van zeer groote zelfstandigheid, oorzaak vindend in het individualisme van den Spanjaard, ondervonden heeft. Hierin onderscheidt hij zich in sterke mate van de Carlisten, die decentralisatie voorstaan. J. M. Primo de Rivera zegt hierover: „Het vaderland is een totale eenheid, waarin al de individuen en al de klassen een geheel vormen; het vaderland mag niet in handen van de meest sterke klasse zijn, noch in die van de macht, welke het best georganiseerd is...... de politieke partijen. De politieke partijen moeten verdwijnen. Niemand wordt als lid van een politieke partij geboren......" Het program luidt verder, dat men de wil naar een imperium heeft. Dit klinkt voor onze ooren nogal aanmatigend. Dit heeft echter niets te maken met verovering van gebied. Het wil zeggen, dat men van den eenen kant zich innig verbonden voelt met de Spaansch-sprekende gebieden en van den anderen kant, dat men de overtuiging is toegedaan, dat Spanje in de wereld een zeer eigene, voorname rol te vervullen heeft.

Het is de mythe voor nieuw Spanje, wat voor den buitenstaander vreemd en wellicht zelfs onaangenaam klinkt, maar wat juist bij deze nationale beweging voor de Spanjaarden een aantrekkingskracht te meer is.

Op onze herhaalde vraag aan de voornaamste leiders van den Phalanx kregen we steeds het gelijkluidende antwoord: „Het wil zeggen, dat wij ons bewust zijn, een groote taak te moeten vervullen. Wij zijn ons bewust, dat wij ook de andere Spaansch-sprekende volkeren te steunen

hebben. We denken niet aan militaire aanvallen. Onze gedachte over het imperium is een geestelijke".

In toespraken, op platen en teekeningen wordt gesproken over „Una raza immortal". Dit zal velen de schrik op het lijf jagen. Zij zullen meenen dat daarin een nieuw bewijs te zien is, van den grooten invloed welke Duitschland op het nieuwe Spanje heeft. Ter geruststelling stellen wij echter vast, dat deze rassengedachte niets te maken heeft met de trots op „het zuivere bloed", iets wat in Spanje zelfs niet denkbaar is. Het feest van het ras, dat wij dit jaar in Spanje medemaakten, en dat met den grootsten luister gevierd wordt, werd reeds gevierd, lang voordat er van een nationale beweging onder Franco of van een Phalanxbeweging sprake was.

Wij schreven reeds dat bij de Phalanx, in tegenstelling met de Carlistenpartij, het sociale program sterk op den voorgrond treedt. De Carlisten erkennen ook de noodzakelijkheid van een sociaal program maar zij willen vóór alles een geestelijk en religieus program verwerkelijken.

De leider der sociaal-economische afdeeling van de Phalangisten Dr. Riveras gaf ons in een interview een uitvoerige uiteenzetting, welke wij, voor een deel vrijwel letterlijk, in het navolgende meenen weer te geven.

De Phalanx beschouwt de sociale ongerechtigheid als een van de grondoorzaken van het huidige conflict. Vandaar dan ook dat de Phalanx van het begin af den strijd heeft aangebonden tegen die misstanden en dat hij van oordeel is, dat zonder sociale orde geen menschelijke gemeenschap kan bestaan. De Phalanx strijdt even verwoed tegen kapitalistische uitbuiterij, als tegen de anti-vaderlandsche en anti-sociale leuzen van het Communisme.

De klassenstrijd kan niet worden beëindigd door de overwinning van één der beide strijdende partijen. Alle rechtvaardige belangen behooren te worden geëerbiedigd: de overheersching van enkelen, met de daar uit voortvloeiende slavernij der anderen, is monsterachtig, wie dan ook de overwinnaar zij. Daarom acht de Phalangist de dictatuur van het proletariaat even absurd als die van de bourgeoisie.

Het begrip „klasse" wordt vervangen door dat van „volk", dat alle Spanjaarden, binnen het rijk, omvat. Men kent voortaan geen klassebelangen, men aanvaardt slechts één belang: **het nationale!** En daarom willen zij, binnen het Staatsverband, iederen Spanjaard zien in verband met zijn capaciteiten en den arbeid, door hem verricht. En wanneer dan ieder zijn plaats inneemt, die hem uitsluitend krachtens zijn verdiensten toekomt, zal er geen gelegenheid zijn voor onderlingen strijd, want hij, die aanspraak maakt op iets, dat hij niet verdient, koestert

een onrechtvaardig verlangen, of hij nu patroon is of arbeider. De Phalanx is van meening, dat het even onrechtvaardig is, gelijken met ongelijkheid te behandelen als ongelijken met gelijkheid.
Hij zal allen Spanjaarden de overtuiging bijbrengen, dat het welzijn van elk individu afhangt van dat van Spanje. En de vruchten van den nationalen rijkdom behooren eenieder, zonder onderscheid, ten goede te komen, naar de mate van den door hem geleverden arbeid. Er zal beslist niet geduld worden dat een patroon of een arbeider méér neemt, dan hem op titel van zijn arbeid en capaciteit toekomt."
In een nationaal-syndicale organisatie, waarin alle voortbrengers, zoowel arbeiders als patroons, opgenomen worden, zullen de arbeiders medezeggingschap uitoefenen, dus niet meer door middel van klassebonden.
Dit laatste verschijnsel in den liberalen Staat, de klasse-bonden, achtte dr. Riveras even bespottelijk als b.v. de bewering, dat alle burgers zich in particuliere bonden moeten vereenigen, om zich tegen roovers en bandieten te beveiligen. Een Staat die zich van zijn waardigheid bewust is, kan niet verzaken aan de Rechtvaardigheid, evenmin op publiek als op sociaal terrein. Moet men toelaten dat de burgers zich door middel van geweld recht verschaffen, zooals dat geschiedt in een Staat, welke zich onmachtig verklaart, de belangen te verdedigen, zoowel van arbeiders als patroons, onder het voorwendsel dat beide partijen zich immers in vakbonden kunnen vereenigen? En indien de Staat wél bij machte is, de wederzijdsche belangen veilig te stellen, waartoe zijn dan arbeiders- en patroonsorganisaties noodig?

De nieuwe Staat wil niet, dat het initiatief of de vruchtbare idee van ook maar één Spanjaard verloren gaat; van daar dat elk initiatief, langs hiërarchische weg, tot de hoogste sfeeren zal kunnen doordringen; juist dit beginsel vormt de basis van den nieuwen Staat.
Het loon ziet de Phalanx als een middel voor elken arbeidenden mensch, om tot een waardig stoffelijk bestaan te geraken. Vandaar dat de Staat minimum-loonen zal vaststellen en ook garandeeren. Hij, die zich daaraan niet houdt, is eenvoudig een misdadiger. Uit deze opvatting vloeit ook de gedachte voort dat de vader van meerdere kinderen noodzakelijk een grooter inkomen moet genieten. De Wetgeving heeft reeds een progressief gezinsloon vastgesteld, dat elk gezin, naar gelang van het aantal personen, waaruit het bestaat, een behoorlijk bestaan zal verzekeren.

Door middel van deeling in de winsten zal den arbeider het aandeel worden gegarandeerd, waarop hij recht heeft krachtens het feit dat hij door zijn arbeid medewerkt aan den bloei eener onderneming.
Een arbeider, die in staat is, leiding te geven, zal door den Staat onder-

nemer worden gemaakt, want eenieder moet, zooals reeds gezegd, de plaats innemen, die hem op grond van zijn bekwaamheid en arbeid toekomt. Men is van oordeel, dat in den nieuwen Staat niet het **geld**, doch het **verstand** aan het hoofd moet staan van een onderneming.
De meening is chter **niet**, dat een soldaat aandeel moet hebben in het uitwerken der plannen van de Generale Staf. Evenmin wordt toelaatbaar geacht, dat de Staf in strijd met het welzijn der soldaten handelt. Vandaar dus ook, dat een ondernemer, die geen rekening houdt met de rechtvaardige belangen van de arbeiders, zich aan een strafbaar feit schuldig maakt.
Op onze vraag, hoe de houding zou zijn ten opzichte van het buitenland kregen wij ten antwoord:
„Wij wenschen uitmuntende relaties te onderhouden met alle landen. Doch laten wij niet uit het oog verliezen, dat Spanje's souvereiniteit niet afhankelijk kan zijn van een buitenlandsche trust. Wij streven naar een krachtig economisch bestel, en daarom wenschen wij de grootst mogelijke samenwerking met andere landen.
Wij willen de belangen van ieder ander land eerbiedigen. Doch wij zullen niet toelaten, dat men de onze met voeten treedt. Degene, die ons eerbiedigt, kan zeker zijn van alle respect en vriendschap onzerzijds. Wij wenschen aan niets en aan niemand afbreuk te doen, noch zelf afbreuk te lijden.
Wie in Spanje economische belangen heeft, diene te begrijpen, dat die belangen ook Spanje zelf gelden. Dergelijke exploitanten zullen dus dezelfde rechten, doch ook dezelfde plichten hebben als de Spanjaarden. Hierin gelde dus de wet der wederkeerigheid."

Zeer bijzondere zorg heeft de Phalanx voor het platteland. Zonder echter over te gaan tot de goedkoope, demagogische formules van de Marxisten, die b.v. het in stukjes verdeelen van den grond voorstonden met als gevolg, dat de armelijke gronden, die een zoogenaamd latifundium vormden, niets opbrachten. Wil er profijt van getrokken worden, dan zullen verschillende latifundia, hoe ouderwetsch het ook moge klinken, in Spanje onverdeeld moeten blijven. Wat men alleen eischt, is, dat de eigenaar deze gronden zoo goed mogelijk in bewerking brengt. En voor het geval hij dit niet doet, heeft de Staat het recht, zonder schadevergoeding deze gronden te onteigenen.

De Phalanx wil nationaal-syndicalisme. Dit is eigenlijk niets anders dan „een corporatieve staat". Verschillende leiders van den Phalanx hebben ons uitgelegd, wat zij hieronder verstonden. En wanneer we dan daarop zeiden, dat dit toch corporatieve ordening met een autoritairen staat was, in tegenstelling met de corporatieve maatschappij, zooals deze door Gil Robles werd voorgestaan, bleek ons eindelijk de reden van

de voorkeur voor het woord „nationaal-syndicalisme" en het vermijden van het woord „corporatieve ordening". Gil Robles en zijn volgelingen hadden zóózeer met het woord „corporatieve ordening" gesold, zonder ooit iets fatsoenlijks tot stand te brengen en hadden zóózeer de afkeer voor het woord corporatieve ordening doen wekken, dat de Phalangisten er de voorkeur aan gaven, dit woord maar zoo min mogelijk te gebruiken en bij voorkeur te spreken over een nationaal-syndicalisme. Dit is in zeer korte trekken het program van den Phalanx, dat practisch thans het programma van den Staat geworden is.

De Phalanx vond zijn grootsten aanhang in den aanvang bij de Spaansche jeugd. Dat was gelukkig. Het gaf aan de beweging het élan en den frisschen strijdgeest. Hiermede heeft het nationaal Spanje thans voor zich gewonnen. Bij alle offers, welke de burgeroorlog geëischt heeft, is dit toch een schoone vrucht, die uit het lijden is voortgekomen.

De vele oneenigheden zijn opzij gezet. Wanneer het volk de les van den burgeroorlog blijvend zal verstaan, zal door den Phalanx, met als leider Franco, de kreet der Phalangisten bewaarheid worden: „Espana una, Espana grande, Espana libre".

Spanje één, groot en vrij!

STELLINGNAME IN DE SPAANSCHE BURGEROORLOG

Er is niet slechts door hen, die vijandig staan tegenover het nationale Spanje, maar ook door hen die voor Franco stelling genomen hebben, moord en brand geschreeuwd, over de inmenging van Italianen en Duitschers.
Wij zullen allerminst ontkennen dat er vele Italianen en Duitschers in het Spanje van Franco zijn, wij ontkennen alleen, dat door deze medewerking de politieke onafhankelijkheid van Spanje in gevaar is gekomen.
Terwijl alle anderen rustig toekeken, hoe Spanje geteisterd werd door brandstichtingen en moordpartijen, zijn het de Duitschers, maar vooral de Italianen geweest, die Franco in zijn strijd tegen de Marxistische benden hielpen.
Zij hebben tenminste getoond, leven en bloed voor de Europeesche en Christelijke beschaving over te hebben.
Door vele bladen is geïnsinueerd, dat feitelijk aan het front geen Spanjaarden vechten, doch slechts vreemdelingen, n.l. Italianen en Duitschers.
De Nieuwe Rotterdamsche Courant schreef: dat de oorlog in Spanje een internationaal karakter draagt. Niet de Spanjaarden zouden aan het front vechten, maar de expeditielegers van Duitschland en Italië, tegen de internationale brigades van de Spaansche regeering.
Wij zijn aan alle fronten geweest, zoowel in het Noorden in Asturië en Madrid, als in het Zuiden bij Motril.
Wij hebben verschillende hospitalen bezocht en hebben op verschillende plaatsen vreemdelingen gevonden, maar de overgroote meerderheid van strijders in het nationale gebied, bestaat zonder eenigen twijfel uit Spanjaarden.
Het getal Duitschers is niet groot. Zij vormen geen eenheden in het leger, doch bedienen verschillende technische diensten.
Aanvankelijk reizende van hotel tot hotel, vatte ook bij ons de indruk post, dat er velen zijn, doch dit is juist, omdat zij geen aparte legereenheden vormen en daarom als technici in de hotels zijn ondergebracht.
Het getal Duitschers zal zijn tusschen de vier en vijfduizend (Dr. Brouwer verklaarde indertijd 40.000 Duitschers, tegen 20.000 Italianen!).
Door bevoegde autoriteiten is medegedeeld, dat het getal Italianen 40.000 beliep.
Door onze linksche bladen werd natúúrlijk gezegd, dat het gelogen was.

Indertijd schreef „Het Volk", dat er wel 20.000 Italianen in Spanje waren. Toen later verklaard werd, dat het er geen 20.000 maar 40.000 waren, heette dit laatste geval, ook al wás het tweemaal zooveel als eens op gezag van Dr. Brouwer was vastgesteld, gelogen. Het moesten er wel 80.000 zijn.
Wij hebben er ook Ieren gevonden, die uit zuiver ideëele overwegingen in den strijd waren gegaan.
Indertijd hebben in onze bladen verschillende berichten gestaan over generaal O'Duffy, die met tienduizend man naar Spanje zou zijn overgekomen. De generaal deelde ons mede, dat wegens de groote financiëele kosten, die aan de overtocht verbonden waren, en die door henzelf betaald moesten worden, dit niet kon doorgaan. Hij is slechts met een klein getal gekomen.
Hij kon geen zelfstandig bataillon vormen, en moest daarom onder een Spaanschen commandant staan, wat wegens het niet kennen van elkanders taal moeilijkheden opleverde met de taal. In overleg met Franco is toen besloten, dat de Ieren als aparte groep zich zouden ontbinden.
Op onze reis hebben we op verschillende plaatsen Mooren gezien. Het is een van de heftigste verwijten tegen Franco, dat hij Mooren gebracht heeft om de zgn. Westersche beschaving te verdedigen.
Voor internationalisten en anti-christelijken, klinkt het argument, dat het ongepast is, Arabieren tegen Christenen te doen vechten, ietwat komisch. Voor christenen is de vraag meer begrijpelijk.
Wij hebben hierover ook Franco gesproken en hem gezegd, dat wij moeilijk konden begrijpen, dat de Mooren uit idealisme ten strijde gingen. Franco erkende van den eenen kant, dat het beroepssoldaten waren en als zoodanig uitstekende strijdkrachten bleken, en daarom bij de Nationalisten in hoog aanzien stonden, maar dat van den anderen kant de Mooren met geestdrift tegen de rooden strijden, omdat zij het beschouwen als een strijd tegen de „Goddeloozen".
De Moor is naar zijn trant godsdienstig. Hij weet dat men onder leiding van Moskou aan de roode zijnde, de vernietiging van den godsdienst wil. En dit is een reden om met volle overtuiging tegen de rooden te strijden.

Vanzelfsprekend zijn de Duitschers en Italianen, vooral de laatste, ten zeerste gezien bij de bevolking. Dit uit zich tot in kleinigheden.
Bij feestelijke gelegenheden hebben wij gezien hoe de Italianen werden toegejuicht. Bij een stierengevecht dat wij in Sevilla meemaakten, kwamen na afloop van elk gevecht drie paarden om den overwonnen stier weg te sleepen. Deze paarden waren versierd met de goudroode Spaansche vlag, de Italiaansche vlag en de Hakenkruisvlag.
In de winkels, in de café's en in de halls van de hotels, hangen overal deze Hakenkruisvlag en de Italiaansche vlag.

Lictorenbundels en Hakenkruizen worden in de winkels verkocht. Herhaaldelijk hebben wij Spanjaarden deze insignes naast hun eigen insignes zien dragen. Op de auto's, in hotels en op officieele gebouwen, ziet men dikwijls een combinatie van vlaggen, waarbij naast de goudroode vlag van Spanje, en de vlag der Italianen, ook de roode vlag met het hakenkruis en de groene Arabierenvlag met de Davidsster, kameraadschappelijk naast elkaar hangen.
Velen die dit door een voorstander van Franco onomwonden geschreven zien, zullen wellicht hierin een bevestiging vinden van hun vrees, dat op deze wijze Spanje in de macht komt van Duitschland en Italië. Het is toch uitgesloten dat deze landen Spanje belangeloos zouden bijstaan? Wij willen grif aanvaarden, dat deze hulp niet geheel belangeloos is, maar dat neemt het feit niet weg, dat deze landen ten koste van persoonlijke offers Europa gered hebben van een tweede Communistisch rijk naar de wenschen van Lenin.
Van het voorkómen hiervan, profiteeren zij ongetwijfeld zelf, maar valt dáárom hun optreden te laken? Ware het niet gewenscht, dat ook andere mogendheden hun nationaal en daardoor het Europeesch belang beter begrepen?
De strijd tegen het communisme en een vergrooting van de macht van Sowjet-Rusland, is o.i. het hoofdmotief, waarom men Franco steunt. En nu willen wij ook gaarne aanvaarden, dat er voor de genoemde landen ook nog andere voordeelen aan verbonden zijn, maar dat is dan ook volkomen redelijk.
Of zou men meenen dat Franco, nadat hij gewonnen heeft, op de eerste plaats moet trachten hen, die hem van het begin af hebben tegengewerkt, van dienst te zijn?
Het volgt volkomen logisch uit de feiten, dat hij, zoo geen nationale belangen ermede gemoeid zijn, tusschen de verschillende landen die met hem economische relaties willen, bij gelijk belang voor eigen land, op de eerste plaats zal denken aan hèn, die hem in het uur van nood en strijd bijstonden.
Men kan niets bedenken waar géén gevaren aan verbonden zijn, en zoo zijn die vanzelfsprekend ook hieraan verbonden. De macht van Italië zal stellig in het Middellandsche Zee-gebied groeien, en dit zou eventueel een aanleiding tot conflicten kunnen worden.
De economische belangen die Duitschland, waarschijnlijk meer dan vroeger, met Spanje zal krijgen, ten nadeele van b.v. Engeland en Nederland, kan beteekenen, dat de militaire uitrusting van Duitschland vergemakkelijkt wordt, zoals door het meedoen aan dezen oorlog, de Duitsche militaire vliegers, ook een uitstekende oefening gekregen hebben. Maar wiens schuld is dit? Niet op de eerste plaats van die landen, ten

nadeele van wie deze machtsuitbreiding geschiedde, omdat zij meenden beter te doen, de wanordelijke regeering van Madrid—Valencia te steunen? En hebben zij dus hun machtsvermindering niet aan eigen domheid en kortzichtigheid te wijten?
En wat de vrees betreft, dat de souvereiniteit van het Spaansche grondgebied te lijden zou krijgen, dit is een fabeltje door roode propaganda in de wereld geholpen. Dit is ten eenenmale uitgesloten. Vooral onder impulsie van den Phalanx, is de strijd tegen de rooden een nationale beweging geworden. De nationale gevoelens zijn gewekt, en hij die misschien vandaag een vriend is van het Spaanse volk, en er wordt toegejuicht, zou morgen het geheele volk tegenover zich zien, wanneer het zou moeten bespeuren, dat men aan de souvereiniteit en de onafhankelijkheid van Spanje raakt.
Op het feest van het ras, hield Franco 12 October l.l. een rede waarin hij de vaderlandsliefde van de Spaansche jeugd prees.
Hij zeide: „Deze vaderlandsliefde is een categorische ontkenning van alle kanselarijen die zouden willen speculeeren met het Spaansche grondgebied. Dat de kanselarijen der wereld zich niet met Spanje bemoeien: het weet zelf zijn eigen grondgebied te verdedigen. Spanje eischt tot de laatste duimbreedte van zijn grondgebied voor zich op: Spanje duldt niet de speculatie met zijn souvereiniteit."
De tienduizenden Spanjaarden, die in dezen oorlog gewond zijn, en waarvan wij er honderden in de ziekenhuizen zagen, met de lijkkleur reeds op het gelaat, met zware wonden overdekt, vaak zonder hand of voet, zijn de waarborg voor deze onafhankelijkheid.
Zij zouden de geestdrift voor den strijd opnieuw opwekken tegen welke mogendheid ook, die de onafhankelijkheid van Spanje te kort zou willen doen.

En nu de keerzijde van deze medaille: Rood Spanje.
Vanaf het eerste begin kwamen duizenden de roode regeering helpen, van alle zijden. In de eerste maanden reeds kwamen zij, hetzij van Frankrijk, langs Perpignan, hetzij per schip en landdden dan te Barcelona of te Valencia.
Aan de zijde der z.g. wettige regeering zagen wij: Engeland, Frankrijk en Sowjet-Rusland.
Engeland heeft van het begin af de Nationalisten tegengewerkt. Dit was echter voor Engeland niet, zooals dat voor Frankrijk en Sowjet-Rusland op de eerste plaats was, een strijd tegen wat men „fascisme" pleegt te noemen.
Uit de geschiedenis is gebleken, dat Engeland een buitengewoon groot aanpassingsvermogen heeft, en zich met elk systeem kan vereenigen,

mits het maar voordeelig is voor het Britsche imperium. Engeland had slechts bezwaar dat er een sterker en zelfstándiger Spanje kwam. Dát kon gevaarlijk worden.
En wanneer men de hierboven geciteerde woorden leest van generaal Franco, dan kon dit wel eens werkelijkheid worden.
Het uiterste punt van het van nature tot Spanje behoorende Gibraltar, is Engelsch. En door het bezit van dit punt beheerscht Engeland den toegang tot de Middellandsche Zee.
Van den eenen kant ziet men dus niet graag een sterk nationaal voelend Spanje, van den anderen kant vreest men de groeiende macht van Italië. De Engelschman is echter niet zoo dom of hij heeft wel in de gaten, dat Franco aan den winnenden kant is.
Vandaar dat het, wel niet officieel, maar toch tenminste officieus, zijn houding reeds veranderde. Wij zagen zoowel in de haven van Bilbao als van Malaga, alweer Engelsche koopvaardijschepen. En ondanks de heftige campagne die in Engeland tegen Franco gevoerd is, kwamen veel Engelsche wagens vanuit Gibraltar door Spanje rijden. En op onzen weg kwamen wij vele Engelschen tegen, die op Spaansch grondgebied...... polo kwamen spelen.

De houding van Frankrijk is een geheel andere.
De Fransche houding tegenover de nationalisten, en de steun aan het Spaansche Volksfront, komt op de eerste plaats voort uit den haat tegen alles, wat maar op „fascisme" lijkt.
Het Fransche bestuur is een afstraling van dat in het roode Spanje, en als goede kameraden verdedigen zij elkander door dik en dun. In het laatste jaar van de Fransche Volksfrontregeering, hadden er meer dan 500 stakingen plaats, 32 moorden en werden 900 menschen bij aanslagen zwaar gewond. Het begint al een beetje op het roode Spanje te gelijken. Het is dus niet meer dan passend, dat zij de „wettige regeering" in Spanje, moreel en materieel, steunen.
Tot in kleinigheden blijkt de sympathie voor rood Spanje. Aan de grens werd groot spectakel gemaakt over het dragen van het Phalanx-insigne. Dit was in het land van „Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap" niet geoorloofd. Het is een klein maar typeerend feit. Sterker en doorslaander bewijzen zijn echter: de bureaux in St. Jean de Luz en Biarritz, die ons werden aangewezen, als toebehoorende aan het Spaansche Frente Popular, en die de volle medewerking en steun van de Fransche politie-instanties genoten. In Bayonne zagen we de beroemde boot Tourcoing, waarmede mitrailleurs voor Rood Spanje werden aangebracht, welke door de beroemde non-interventie bepalingen „a titre exeptionel" doorgezonden mochten worden. In Bilbao zagen wij den

ijzeren ring, een andere Maginot-linie, door Fransche officieren voor Rood Spanje gemaakt. Het staat vast dat vele Fransche officieren in de rijen van de Rooden zijn. Het staat eveneens vast, dat met toelating van de Fransche regeering een groot aantal wapenen vanuit Frankrijk zijn ingevoerd. (Zie „J'accuse France" by a Barrister Ed., 99 Regent Street, London). Is het dan wonder, dat Frankrijk dus thans bij de Spanjaarden gehaat is? Franco heeft vroeger op verschillende wijzen zijn sympathie voor het ware Frankrijk getoond. Is het echter vreemd, dat hij in ons onderhoud over het huidige Frankrijk met zijn Volksfrontregeering daarvoor slechts bittere woorden over had? De opperleiding in rood Spanje is in handen van Sowjet-Rusland. In het begin ging men den strijd in met de leuze: „Leve Rusland". Dit is nu wel eenigszins anders geworden. Men is tactischer geworden, maar uit alles blijkt, dat de macht van Sowjet-Rusland onverminderd voortduurt. Lenin heeft gezegd, dat Spanje de tweede communistische mogendheid moet worden. De Sowjet-Republiek heeft geen bezittingen gespaard om dit ideaal te verwezenlijken, en, wanneer Franco geen steun van Italië en Duitschland had gekregen, dan was dit werkelijkheid geworden. Een ramp voor Spanje, maar ook een ramp voor Europa. Zoo toch zou het communistisch monster Europa als in een tang in zijn macht gehad hebben. „Spanje is de wereld op den tweesprong" schreef het communistisch orgaan „Die Rundschau".

In October 1936 werden in Madrid Spaansch-Russische feesten gehouden. De minister van Buitenlandsche Zaken las er een telegram van Stalin voor, waarin stond: „Het is onze taak het Spaansche volk te helpen. Deze strijd is geen privé-strijd van Spanje". De roode heerscher van Sowjet-Rusland heeft woord gehouden. Hij zond Russische officieren, Russische ammunitie, Russische tanks en Russische mitrailleurs.

De feiten vallen niet te ontkennen. Nadat veel Russisch oorlogsmateriaal in handen van de nationalen gevallen is, wordt het thans door hen gebruikt tegen de door Moskou beschermde volksfront-legers in Spanje. Voor alles heeft Moskou de Spaansche bestuurders van den communistischen geest doordrongen. Door een stelselmatige propaganda was het uitvaagsel der maatschappij er rijp voor, om het, op 19 Aug. door Moskou uitgezonden bevel: „vermoordt alle priesters" in daden om te zetten. De Nederlandsche Socialisten hebben voortdurend pogen te ontkennen, dat in Madrid en elders, de communisten de voornaamste rol spelen. Blijkbaar stelt men er voor alles prijs op, de gedachte ingang te doen vinden, dat de gruweldaden door het Spaansche Volksfront bedreven, gebeurd zijn op bevel van hun eigen broeders, en niet door minder nabije verwanten, n.l. de communisten.

De leden van de P.O.U.M. waren aanvankelijk een sterke steun voor de Valenciaregeering. De macht van Rusland dwong de roode regeering echter tegen de P.O.U.M. (Trotskysten) op te treden, en hen het bestaan onmogelijk te maken.
Naar de namen te oordeelen werden verschillende Spaansche steden gerussificeerd. In Madrid heeft men een van de voornaamste straten „Avenida de Russia" genoemd, en op een der pleinen is een groot standbeeld van Stalin opgericht.
In Barcelona werden de namen der straten als volgt veranderd:
De boulevard van Mérida werd „Groote weg van de U.R.S.S.".
De straat „Carmen" werd „Straat Kropotkine".
De straat „Peris Menchera" werd straat „Frederik Engels".
De straat van de „H. Familie" werd „straat van de Oekraïne".
Het is jammer voor al de moeite die Sowjet-Rusland zich getroost heeft, om zooveel mogelijk personen te doen uitmoorden, ammunitie en verder oorlogsmateriaal te leveren. Het zal alles blijken tevergeefs te zijn geweest, want het roode monster zal den strijd verliezen.
Droevig echter dat de afdoende nederlaag en vernietiging van het communisme in Spanje moet gaan over zooveel leed, zooveel kapitaalvernietiging, over zooveel dooden......

De echtgenoote van generaal Franco met mevrouw Merry del Val

De familie Franco

Zij die nooit schuld hebben!

DE ROODE PROPAGANDA

Bij ons onderhoud met Franco hebben wij hem gezegd, dat hij den oorlog der propaganda, naar onze meening, zonder eenigen twijfel verloren had. Dit werd door Franco, opperbevelhebber en Hoofd van den Staat, volmondig toegegeven. En onder de factoren, die hiervan de oorzaak waren, noemde hij: de internationale pers, voor een groot deel in handen van Joden en vrijmetselaars, en de internationale samenwerking van de Marxistische groepen in de verschillende landen.
De propaganda, die van linksche zijde tegen Franco ontplooid is, kan men niet anders dan geraffineerd heeten, ja tot op het duivelsch geniale af. Elken dag opnieuw werden berichten de wereld ingestuurd, welke de feiten moesten verdonkeremanen, en liefst nog zóó gesteld, dat de misdaden van de rooden, ten laste van de nationalen kwamen. Er zijn in alle landen afzonderlijke bureaux opgericht, om propaganda te maken voor de „wettig" geheeten regeering. Men hield tentoonstellingen, teneinde de zoogenaamde wreedheid van Franco's troepen te doen uitkomen; men hield lezingen en voerde tooneelstukken op, om de goedgeloovige menigte in den waan te brengen, dat men de schurken toch vooral niet aan linksche zijde moest zoeken, maar dat dezen alleen aan rechtschen kant te vinden waren. Dit alles volgens het oude recept: „Lieg er maar op los; er blijft altijd iets van hangen".
En men heeft er dan ook mede bereikt, dat velen zijn gaan twijfelen. Men koos nog wel niet direct partij voor de roode regeering, maar kon toch ook geen sympathie hebben voor het optreden van Franco. In Parijs, op den Boulevard des Italiens, zagen wij 5 groote etalages, volgepropt met propaganda voor Valencia, tegen Franco. In een der etalages zag men o.a. stukken van kogels en granaten uitgestald, waarbij gesuggereerd werd dat Franco van gemeenheid en bloeddorst bezeten zou zijn.
Binnen in het gebouw, waar een tentoonstelling ten bate van de roode „regeering" werd gehouden, gaf men daarentegen hoog op van de productie van oorlogsmateriaal in het roode Spanje. In hoogdravende woorden werd de ijver geprezen, waarmede de spoorwegarbeiders hun vrijen tijd beschikbaar stelden, om de regeering toch maar aan voldoende krijgsbehoeften te helpen. In tegenstelling tot het oorlogsmateriaal der nationalen, dat natuurlijk enkel en alleen voor moord en brandstichting

Zij die nooit schuld hebben!

DE ROODE PROPAGANDA

Bij ons onderhoud met Franco hebben wij hem gezegd, dat hij den oorlog der propaganda, naar onze meening, zonder eenigen twijfel verloren had. Dit werd door Franco, opperbevelhebber en Hoofd van den Staat, volmondig toegegeven. En onder de factoren, die hiervan de oorzaak waren, noemde hij: de internationale pers, voor een groot deel in handen van Joden en vrijmetselaars, en de internationale samenwerking van de Marxistische groepen in de verschillende landen.
De propaganda, die van linksche zijde tegen Franco ontplooid is, kan men niet anders dan geraffineerd heeten, ja tot op het duivelsch geniale af. Elken dag opnieuw werden berichten de wereld ingestuurd, welke de feiten moesten verdonkeremanen, en liefst nog zóó gesteld, dat de misdaden van de rooden, ten laste van de nationalen kwamen. Er zijn in alle landen afzonderlijke bureaux opgericht, om propaganda te maken voor de „wettig" geheeten regeering. Men hield tentoonstellingen, teneinde de zoogenaamde wreedheid van Franco's troepen te doen uitkomen; men hield lezingen en voerde tooneelstukken op, om de goedgeloovige menigte in den waan te brengen, dat men de schurken toch vooral niet aan linksche zijde moest zoeken, maar dat dezen alleen aan rechtschen kant te vinden waren. Dit alles volgens het oude recept: „Lieg er maar op los; er blijft altijd iets van hangen".
En men heeft er dan ook mede bereikt, dat velen zijn gaan twijfelen. Men koos nog wel niet direct partij voor de roode regeering, maar kon toch ook geen sympathie hebben voor het optreden van Franco. In Parijs, op den Boulevard des Italiens, zagen wij 5 groote etalages, volgepropt met propaganda voor Valencia, tegen Franco. In een der etalages zag men o.a. stukken van kogels en granaten uitgestald, waarbij gesuggereerd werd dat Franco van gemeenheid en bloeddorst bezeten zou zijn.
Binnen in het gebouw, waar een tentoonstelling ten bate van de roode „regeering" werd gehouden, gaf men daarentegen hoog op van de productie van oorlogsmateriaal in het roode Spanje. In hoogdravende woorden werd de ijver geprezen, waarmede de spoorwegarbeiders hun vrijen tijd beschikbaar stelden, om de regeering toch maar aan voldoende krijgsbehoeften te helpen. In tegenstelling tot het oorlogsmateriaal der nationalen, dat natuurlijk enkel en alleen voor moord en brandstichting

moest dienen, was dat der rooden blijkbaar slechts kinderspeelgoed, of strekte het, om in de terminologie der rooden te blijven, „ter verdediging van de democratie en van den vrede".
Op dezelfde tentoonstelling zagen wij een groote teekening, waarop een trein, welke hakenkruis en lictorenbundel verbrijzelde, aldus insinueerende, dat het Duitschland en Italië zijn, die dezen burgeroorlog wilden. Op den achtergrond zagen wij de lichtende Davidsster.
Ook hing er een teekening, waarop een trein, die, triomphantelijk bevlagd, over een brug stoomde. Er onder stond geschreven: „de oorlog is de brug, welke ons de bevrijding geeft".
Afgezien van het feit, dat de roode legers toen juist nederlaag op nederlaag aan het Noordfront leden, en de vlag dus beter halfstok had kunnen hangen, gaf men toch door een dergelijke teekening te kennen, den oorlog als een prettig middel te beschouwen, om de heerlijke democratische vrijheid werkelijkheid te doen worden.
Verder hing er een heele reeds van foto's en platen in precies denzelfden stijl, als die, welke de communistische propaganda van Sowjet-Rusland kenmerkt.
Parijs is het brandpunt van de roode propaganda.
Uit Duitschland uitgeweken Joden en anderen maken zich in Parijs bijzonder druk voor rood-Spanje. Zij komen uit met tooneelstukken, in den trant van „Freiheitskampf des Spanischen Volkes". Zij houden conferenties en verspreiden allerlei strooibiljetten.
Bij de Editions du Carrefour hebben zij voorts verschillende breedopgezette boekwerken uitgegeven, die technisch en propagandistisch ongetwijfeld meesterlijk genoemd kunnen worden. De oppervlakkige lezer van deze boeken loopt onherroepelijk in de val, zoo handig en doortrapt leugenachtig zijn deze schrifturen gesteld. Wij hebben er een oogenblik aan gedacht, een van deze werken eens te ontleden en het verfijnde samenweefsel van leugens uit elkaar te rafelen, doch bij nader inzien hebben wij het achterwege gelaten.

Het zijn boeken van ruim 200 bladzijden, en, om alle leugens aan de kaak te stellen, zou een boek van denzelfden omvang noodig zijn. Wanneer we slechts enkele feiten zouden weerleggen, dan weten we reeds bij voorbaat met zekerheid, dat onze roode pers zou zeggen, dat wij de overige feiten niet loochenen kunnen en dus toegeven. Met sommige volksstammen valt nu eenmaal niet te praten!

De tactiek van de roode propaganda is er op berekend, „verwarring te scheppen". Haar toeleg is, de rol van beklaagde met die van aanklager te verwisselen; met name de welgefundeerde en grondig gedocumenteerde beschuldigingen, door de nationalen tegen de rooden ingebracht, worden stelselmatig door de rooden den nationalen ten laste

gelegd. Ook al gelooft menigeen dit niet zoo grif, het wantrouwen is in ieder geval gewekt, en de gedachten zijn afgeleid van de misdaden der rooden. Daar is het om te doen, hiermee heeft de roode propaganda haar doel reeds bereikt.
Het is slechts te betreuren, dat vele goedmeenenden er in loopen. Van sommigen is het onbegrijpelijk. We denken b.v. aan het manifest, onderteekend door Jacques Maritain en anderen, die rood en nationaal op hetzelfde plan zetten en reeds daardoor de propagandisten van rood werden. Zij protesteerden tegen het bombardement van Guernica. Waarom niet tegen het verbranden door de rooden van 20.000 kerken, het vermoorden van tienduizenden volkomen onschuldige menschen, het dooden van gijzelaars in Bilbao en zooveel andere beestachtigheden der rooden?
Ieder, die het gezagsprinciep hoog houdt en voelt voor hiërarchische waarden, wordt met het verzamelwoord „fascist" afgedaan.
We vragen ons af, of de vrees, dat de politieke democratie een deuk krijgt, oorzaak is, dat vele intellectueelen er toe komen, om het tegen Franco op te nemen en reeds door dit feit van groote propagandistische waarde voor de rooden worden?
Wanneer men ziet, dat tot de onderteekenaars van het bovengenoemde manifest ook Luigi Sturzo behoort, eertijds leider van de Italiaansche Partito Popolare, die steeds maar doorgaat met haat te zaaien tegen alles, wat niet voor de politieke democratie voelt, moeten we wel tot deze conclusie komen.
In verschillende kringen in Spanje vertelde men ons, dat men de werken van J. Maritain vroeger gretig las, hoe men groote sympathie voor zijn persoon had, doch dat deze thans volkomen was verdwenen.
De rooden zijn meesters in het verwarring stichten. Wanneer zij spreken over „loyalisten" bedoelen zij de aanhangers van een regeering, die moord en brandstichting toeliet. Wanneer zij spreken over „rebellen", bedoelen zij hen, die paal en perk willen stellen aan de wanordelijkheden en wandaden der rooden. Wanneer zij spreken over „democratie", dan bedoelen zij de terreur van het uitvaagsel der maatschappij. Wanneer zij spreken over „fascisten", bedoelen zij hen, die orde, hiërarchie en gezag in hun vaan hebben staan.
Joden en vrijmetselaars spelen bij de „rooden" een groote rol; daarom keert „rood" de rollen om en Franco wordt een vrijmetselaar genoemd, ofschoon hij de Vrijmetselarij bestrijdt.
De roode propaganda publiceert foto's van kinderen, die slachtoffers geworden zijn van een bombardement. Op de eerste plaats blijkt, dat verschillende foto's niet in Spanje gemaakt zijn, maar in Parijs. Vervolgens zegt, al zouden onschuldige kinderen getroffen zijn, dit feit

als zoodanig nog niets ten nadeele van de Franco-regeering; het zegt alleen veel, en zeer veel, tegen den modernen oorlog, waarin volkomen onschuldigen de dupe worden. Dezelfde foto's, uitbeeldend de gevolgen van een bombardement, maar nu van den rooden kant, zijn er eveneens. Daarbij worden dan de namen van de getroffen kinderen gegeven. Wij houden ze voor de roode kameraden van het Spaansche volksfront beschikbaar ter plaatsing.
De rooden steken de kerken in brand, vermoorden de geestelijken, willen elk godsdienstig begrip ondermijnen; neen, zegt daartegenover de roode propaganda, wij zijn juist de verdedigers van het Christendom of, om met de woorden van Albarda te spreken: „zij strijden voor ons, voor u, voor mij, voor kardinaal Faulhaber en de Duitsche katholieken, voor de vrijheden en rechten der Nederlandsche democratie" (rede van Albarda in de Apollohal te Amsterdam 26-8-'37).
En Martin Beversluijs gaat nog even verder en zegt, dat Christus aan den kant van de rooden staat en dicht:

„als gij eens geleefd hebt, Christus,
„dan waart gij even rood als wij".

De rooden vermoordden duizenden geestelijken, de roode propaganda ontkent het niet, maar zegt: „op bevel van Franco zijn in het Baskenland geestelijken vermoord, terwijl in Badagoz dominé's vermoord zijn". Voor wat het laatste betreft: wij hebben een en ander persoonlijk onderzocht; de aantijgingen bleken volkomen ongegrond. Niet alle drie de gevallen, welke genoemd werden, hebben wij persoonlijk kunnen onderzoeken, maar in ieder geval hebben we kunnen constateeren, dat een van de dominees, die door de „benden" van Franco vermoord zou zijn geworden, nog in blakenden welstand verkeert.
En voor wat de Baskische priesters betreft: enkelen, hoogstens 12, (vergelijk het getal van 16.000 priesters, die door moordenaarshanden der rooden vielen) zijn gedood. Niet echter om wille des geloofs, doch louter om politieke redenen. Het is de Baskische kwestie, die door de roode propaganda ook zoo handig tegen Franco uitgespeeld is geworden. Men kan als Nederlander over deze kwestie denken zooals men wil, men kan erkennen, dat de nationale minderheidsrechten niet voldoende erkend werden, men kan meenen, dat de Basken een apart volk vormen, het blijft een onvergeeflijke fout, dat de Basken samenwerking gezocht hebben met hen, van wie zij niets te verwachten hadden, n.l. de roode regeering van Madrid, en dat zij zoodoende een steun zijn geworden van de vernielers der beschaving, van de moordenaars van onschuldigen.
Ook in Nederland was en is verwarringbrengende roode propaganda uiterst werkzaam.

Voorop dienen vermeld de verschillende uitgaven van de N.V. Arbeidspers. Vanzelfsprekend moest de S.D.A.P. het voor het Frente Popular in Spanje opnemen. En als dat moeilijk gaat, een leugen meer of minder komt er niet op aan. Zoo publiceerde het Volk verschillende foto's, waarvan de bedriegelijkheid er duimen dik oplag, maar welke de lezer, die niets anders dan „Het Volk" leest, toch als echt beschouwt. Zoo reproduceerde „Het Volk" een foto van de uitgebrande hoofdstraat te Malaga, er bij bewerend, dat de bommen van Franco zooveel verwoesting teweeg hadden gebracht. Niettemin weet eenieder, dat onder goedkeuring van de „wettige" bestuurders deze huizen in brand gestoken zijn.
Trouwens uit de foto zelf blijkt de leugen. Wanneer er werkelijk bommen onploft waren, zou de straat eveneens een triest uitzien gehad hebben, maar toch geheel verschillend van thans, nu de verwoestingen door brandstichtingen van binnen uit zijn veroorzaakt.
De N.V. de Arbeiderspers gaf een, technisch werkelijk prachtig, platenboek met tekst uit over „Spanje". Op de titelpagina staat: „Wat gebeurt er in Spanje?" „Welke zijn de oorzaken van den burgeroorlog?" „Wie zijn de leiders?" „Hoe is den aard van het Spaansche volk?"
Dit boekwerk heeft vanzelfsprekend zijn diensten verricht voor het Spaansche Volksfront. En toch, wanneer men de platen op zich beschouwt, afgezien van den gefantaseerden tekst, zouden deze gevoegelijker in een boekwerk voor nationaal-Spanje gebruikt kunnen worden. Zonder één foto er aan toe te voegen, maar slechts met een anderen tekst, zou een dergelijk boek van een onschatbare propagandistische waarde kunnen zijn voor de Nationalen. Het verschil is, dat onze „arme" Marxisten wel het geld voor dergelijke uitgaven bezitten, terwijl aan den anderen kant geen geld beschikbaar is.
En dat, ofschoon er werkelijk onloochenbare documenten afgedrukt zouden kunnen worden, die overtuigend aantoonen, wat voor canaille de regeering Madrid—Valencia—Barcelona eigenlijk is.
Verder willen wij het hier nog over slechts twee propagandisten voor rood Spanje hebben. Op de eerste plaats Dr. Brouwer, de befaamde Katholieke schrijver van een boekje ten gunste van rood-Spanje, en vervolgens de fameuze zaakgelastigde van rood-Spanje bij het Nederlandsche Hof, de heer Semprun Y Gurrea.
Dr. Johan Brouwer werd aanvankelijk niet slechts geciteerd door alles wat rood en rot is in Nederland, doch evenzeer door vele „rechtsche" bladen.
Hij sprak op openbare vergaderingen, en liet vooral uitkomen, dat hij braaf Katholiek wilde zijn, met als gevolg, dat hij groote verwarring stichtte, waar het juist om te doen was.

Dr. Anton van Duinkerken bijv. roemde hem als een „vurig katholiek en als een wetenschappelijk onpartijdig man".

Op het boekje van Dr. Brouwer, dat in de Christelijke en Roomsche pers onverdeeld gunstig gerecenseerd werd, zullen wij hier niet nader ingaan. Wij beperken ons tot een korte schets van den persoon van Dr. Brouwer. Dat zal voor de eerlijk meenenden, die zijn woorden geloofden, waarschijnlijk voldoende zijn, om in deze dubieuse figuur niet meer een verdediger van waarheid en recht te zien.

Tijdens ons verblijf in St. Sebastiaan hebben wij verschillende malen José M. Dousinague y Teixidor gesproken. Hij is de voormalige gezant van Spanje aan het Nederlandsche Hof, die de eerste diplomaat was, die den moed bezat, bij het begin van den burgeroorlog, zijn ontslag in te dienen, zijn onderworpenheid aan de roode regeering te Madrid op te zeggen en zich ter beschikking van Franco te stellen.

Wij zouden van deze zoo sympathieke ontmoeting geen melding gemaakt hebben, wanneer deze hoogstaande en begaafde oud-gezant ons niet verzocht had, een verklaring namens hem over Dr. Brouwer af te leggen.

Dousinague verklaarde ons, dat hij herhaaldelijk Dr. Brouwer ontmoet had en dat deze zich tegenover hem zeer enthousiast over de Franco-regeering had uitgelaten. Dr. Brouwer bezocht het front, maakte het leven van de soldaten mede en noemde alles wat hij zag schitterend. Zeer uitdrukkelijk verklaarde hij, geheel voor Franco gewonnen te zijn. Franco heette de zoo lang verwachtte en zoo noodzakelijke orde te brengen. Dr. Brouwer stak herhaaldelijk de hand op en bracht den zgn. fascistengroet: kortom hij deed het voorkomen alsof hij volkomen van de wettigheid der Franco-regeering overtuigd was.

Niettemin gaf Dr. Brouwer zijn befaamd boekje uit, waarin hij het voor het Volksfront opneemt en tegen Franco en nationaal-Spanje aan het razen is geslagen.

Wij kunnen hiervoor slechts één verklaring geven en dat is, dat Dr. Brouwer door de rooden, door den „Spaanschen gezant" Semprun of door anderen is omgekocht.

En zóó is dan de eervolle geschiedenis van den man, die niet slechts door de roode pers, maar ook door zich christelijk noemende bladen werd geciteerd......

Bij de katholieke uitgeverij „de Gemeenschap" werd een boekje over Spanje uitgegeven, van de hand van den huidigen Spaanschen Zaakgelastigden José Maria de Semprun Y Gurrea.

De brochure wordt door den „eerlijken" heer Brouwer als volgt ingeleid: „De uitgeverij „de Gemeenschap" dient met de uitgave van deze brochure de Waarheid en het Recht, want zij stelt Nederland, en in

het bijzonder Katholiek Nederland, in staat te luisteren naar een man, die bij uitstek tot oordeelen in deze bevoegd is. De heer José Marie Semprun y Gurrea is een bekend Katholiek schrijver uit de „Cruz y Raya"-groep. Van zijn hand zijn, behalve letterkundige studies, ook rechtskundige en geschiedkundige verhandelingen verschenen".
De inleiding is, van rood-propagandistisch standpunt bekeken, wederom niet gek. De gemiddelde Nederlander kende de heer Semprun alleen als de man, die zijn eigen broer met behulp van de Nederlandsche regeering over de grens liet zetten, omdat deze andere politieke meeningen er op na houdt dan de promotie gemaakt hebbende heer gezant en omdat hij openlijk partij voor Franco koos.
Dit verwarring brengend boekje is van alle kanten geciteerd; niet slechts van linksche zijde, maar ook in rechtsche bladen werd dit boekje geprezen als afkomstig te zijn van een deskundig en onbevooroordeeld man. Dit is echter al reeds hierom niet waar, omdat hij, dank zij zijn steun aan de roode regeering, promotie maakte en een betaalde functie kreeg, dus in de gegeven omstandigheden moeilijk als een onpartijdig deskundige beschouwd kan worden.
Deze „deskundige" schrijft over de geringe beteekenis, welke de communisten in rood-Spanje hebben. Elders bespreken we den invloed van de communisten en van Sowjet-Rusland. We zullen hierop dan ook niet in den breede ingaan. Alleen citeeren wij even zijn lofprijzing van de communisten. „Menschen uit de meest verschillende partijen hebben kunnen opmerken, dat het communisme in den laatsten tijd en vooral in de tegenwoordige omstandigheden een element van evenwicht, van behoud, van orde en discipline geweest is. Zijn redenaars, leiders, miliciens, partijgenooten hebben zich over het algemeen (ik ontken geen op zichzelf staande gevallen) gedragen met een opmerkelijk besef van verantwoordelijkheid en voorzichtigheid......" Ziehier je reinste communistische propaganda door een zoogenaamd „brave Katholiek" en uitgegeven bij een even „brave" Katholieke uitgeverij.
In zijn boekje weidt Semprun uit over de tekortkomingen van de Katholieke Kerk. Sedert wanneer echter zijn de tekortkomingen van een of andere instelling een reden, om nu er maar op los te branden en te moorden? Over dit laatste, wat iedereen kan constateeren en waaraan twijfel niet mogelijk is, wordt niet gesproken. Hij beweert, dat moorden en verwoestingen het gevolg zijn van de stellingname voor Franco. Maar reeds voor den nationalen opstand werd er gemoord, werden er kerken in brand gestoken. Bovendien zijn er duizenden en duizenden gevallen, waarvan vast staat, dat zij zich met de politiek niet inlieten. Het is voor ons onbegrijpelijk, dat men in een land, waar de christelijke partijen de hoofdrol heeten te spelen, een dergelijke figuur als Semprun, die brandstichting en moorden op tienduizenden onschuldige menschen goedpraat nog duldt als officieel gezant......

SPANJE'S BURGEROORLOG EEN LES...

De volkeren verschillen van elkander in levensomstandigheden, in historie, in sociale en nationale ontwikkeling. Dit neemt echter niet weg, dat, van den anderen kant, toch alle volkeren weer zooveel gemeen hebben, dat zij uit de gebeurtenissen in een ander land veel leeren kunnen en ook leeren moeten. Juist het nagaan van de ontwikkeling der gebeurtenissen in een ander land kan ons wapenen tegen een gif, dat in eigen land wordt uitgestrooid. Wat in Spanje gebeurt, is geen specifiek Spaansch verschijnsel, het kondigt zich — zij het dan ook in andere vormen — in verschillende landen reeds aan. Weer andere landen staan nawijsbaar voor dezelfde gebeurtenissen. Het is dwaas te meenen, dat Nederland hierbuiten zal vallen. Noodwendig zal ook hier de omwenteling moeten komen. Het gaat niet aan, in laffen burgermansgeest de gebeurtenissen over zich heen te laten gaan en te meenen, dat het zijn tijd wel zal uitdienen. Dat hebben velen in Rusland, in Hongarije, in Oostenrijk, in Italië, in Duitschland en in Spanje gezegd en de gebeurtenissen hebben hen overvallen en brachten, ook al is somtijds alles ten goede gekeerd, ontzettend veel leed met zich mee. Al te zeer worden deze gebeurtenissen beschouwd als interessante gevallen, waarin men zich, zooals in een film, kan verlustigen. In de Nieuwe Rotterdamsche Courant stond in het begin van de groote moordpartijen in Spanje een artikel van een journaliste, waarin zij verslag deed over haar moeilijkheden bij het uitkiezen van het toilet, dat zij het meest passend vond om den burgermoord bij te wonen. Zij schreef: „Dat was even een probleem. Een zomerjurk is altijd min of meer opzichtig, fleurig, licht, met betrekkelijk veel bloots. Ik koos tenslotte een donkerblauwtje met bescheiden bloemetjes. De zon scheen fel, ik moest dus wel mijn grooten, lichten strooien hoed opzetten".
Ziedaar dus het toilet voor zomerrevoluties volgens de meening van een Nederlandsche journaliste!
Spanje's burgeroorlog is leerzaam voor hen, die toegankelijk voor lessen zijn. Hij, die er niet toegankelijk voor is, hij draagt de verachting van het nieuwe geslacht met zich mede. Hij draagt mede de schuld, wanneer ook hier het canaille zou losbarsten, opgehitst en langzaam voor deze taak voorbereid door een in een verkeerd begrepen vrijheid toegelaten propaganda.

In het heden hebben wij een teeken ontvangen, en wanneer thans niet de maatregelen genomen worden, die een burgeroorlog kunnen voorkomen, dan hebben de moedigen en dapperen van dit volk, dan hebben de kinderen van ons volk het recht, de thans levenden, als egoïsten te brandmerken, omdat zij de oorzaak zijn, dat de roode horden de gelegenheid kregen, zooveel schoons te vernietigen en zooveel leed in de families te brengen.
De eerste les is: te onthouden, wat het wezen van het Marxisme is. Het is gebleken, dat het niet aangaat, bij de moordpartijen en brandstichtingen van Madrid onderscheid te maken tusschen goedwillende en kwaadwillende „Marxisten". Het is gebleken, dat al deze misdaden voortkwamen uit de Marxistische mentaliteit. De roode regeering in Spanje zelf heeft dit alles geduld, beschermd, verdedigd. Duizenden menschen zijn ter dood veroordeeld. Niet echter de moordenaars, heiligschenners, brandstichters en lijkenschenners.
Voor de communistische machthebbers geldt geen hoogere wet dan hun eigen wil. Om dien wil door te drijven, is elk middel geoorloofd. Lenin heeft het karakter van de communistische revolutie goed geteekend, toen hij zei, dat de revolutie „de meest autoritaire zaak is, die er bestaat. Een daad, waardoor een deel van de bevolking zijn wil aan een ander deel oplegt, zich bedienend van geweren, bajonetten en kanonnen. Alle uiterst autoritaire middelen, waarmede de bovenliggende partij, de overwonnene schrik aanjagend, haar bewind dient te handhaven."
En dictatuur is volgens de opvatting van Lenin: „het bestuur, dat door geen enkele wet beperkt, door geen enkele regel belemmerd wordt, en alleen op geweld steunt."
Daarom werden er in de eerste drie jaren van de bolsjewistische heerschappij in Rusland doodgeschoten of doodgemarteld:

31 Bisschoppen,
1560 priesters,
16376 studenten,
65878 adellijken,
56310 officieren,
355000 personen uit verschillende burgerlijke beroepen,
169000 arbeiders,
89000 boeren.

Deze feiten stonden vast, maar toch hebben we deze getallen vroeger wat sceptisch en onverschillig beschouwd. Na in het, door de rooden in Spanje getyranniseerde gebied geweest te zijn, weten wij, dat moord en doodslag tot het wezen van de communistische revolutie behoort. Hetzelfde poogde men in Italië en Duitschland, hetzelfde deed men in

Hongarijë, hetzelfde zal men morgen in Frankrijk, België en Nederland doen, wanneer men er de kans toe ziet.
In Irun waren wij in een gevangenis met Russische krijgsgevangenen. Wij deelden hun mede, dat op de tentoonstelling te Parijs in het tentoonstellingsgebouw der Sowjets, een groote schilderij te zien was, waarop Stalin staat afgebeeld temidden van al de hooge officieren, van wie er, ofschoon dit schilderij eerst dit jaar gemaakt is, reeds verschillende zijn doodgeschoten. Zij wisten hiervan niets af, maar bleken er van den anderen kant ook niets van op te kijken. Op slot van zaken wen je aan alles, zelfs aan een Stalin, van wien Kamenew, die het weten kon, heeft gezegd „nooit gedacht te kunnen hebben, dat onder communisten zulke schurken als Stalin zouden kunnen worden aangetroffen".
Zijn geest van tyrannie loopt parallel met die van het communisme.
De tweede les, die Spanje ons geeft, is: dat, in wat voor huid de marxisten zich ook mogen steken, het bloed kruipt, waar het niet gaan kan en, bij belangrijke gebeurtenissen, hun wezenlijken aard weer voor den dag komt. Zij kunnen nationale liederen gaan zingen, het Koningshuis gaan erkennen, braafjes ridderorden aanvaarden, vroom gaan doen en zeggen, dat zij toch vooral niets tegen den godsdienst hebben, zij blijven niettemin wolven, ook al is hun vacht veranderd.
Dit is in de Spaansche kwestie weer zeer duidelijk gebleken.
Alles, wat Marxistisch was, verdedigde hetgeen in Spanje door de Marxistische regeering gedaan werd en hielp het aan geld en oorlogsmateriaal. Het Volksfront in Frankrijk deed een hartroerenden oproep voor de Spaansche kameraden, die heetten te strijden voor „vrijheid en democratie, tegen de bloedhonden van het fascisme".
Millioenen francs werden voor de broeders van het Frente popular opgebracht.
De A.J.C., die buiten de politiek heet te staan, betuigde haar solidariteit met de moedige Spaansche „legale" regeering, die voor de vrijheid en tegen het fascisme streed.
In hun sympathie voor de rooden in Spanje, sloten zich, ondanks al hun geschillen en kibbelarijen, de marxistische of linksche partijen en vereenigingen aaneen tot een volksfront. Het Volk, de Tribune, Het Volksdagblad in Nederland, alle stonden dag in, dag uit, vol met loftuitingen op de z.g. wettige regeering.
De C.P.N., als dienstknecht van Daniël Wolf, vroeg bij monde van Lou de Visser aan den Minister van Buitenlandsche zaken „aan de regeering der Spaansche republiek, met wie zij normale en vriendschappelijke betrekkingen onderhoudt", handelsvrijheid en de gelegenheid tot aankoop van krijgsmateriaal in ons land te geven.

Zoowel de S.D.A.P. als de C.P.N. dongen om het hardst naar de sympathie van de Spaansche bloedregeering. Het Volk drukte een brief af, waarin het Spaansche Volksfront dank bracht aan de S.D.A.P. voor de sympathie en daadwerkelijken steun in den burgeroorlog. De C.P.N. drukte op haar beurt een brief af van den President der Spaansche republiek, waarin deze aan de Communistische partij dank bracht voor haar betuigingen van solidariteit en haar hulp aan de Spaansche regeering.
Zoo vinden de S.D.A.P. en C.P. elkaar, wanneer het er om gaat, een aan hun geest tegenstrijdige beschaving te vernietigen.
De derde les van Spanje's burgeroorlog is: te waken, dat tijdig die maatregelen genomen worden, welke een catastrophe kunnen voorkomen. Het communisme bestrijdt men niet wezenlijk door woorden, doch alleen door daden.
Op de eerste plaats door den gemeenschapszin onder de bevolking aan te kweeken, het liberalisme en het egoïstisch kapitalisme te onderdrukken. Dit toch is de kweekplaats van de verderfelijke baccil, welke communisme en socialisme heet.
Op de tweede plaats door een gezag te vormen, dat zich niet door persoonlijke of groepsbelangen laat leiden, doch in verantwoordelijkheid aan hoogere normen, de gemeenschap dient.
Een sterk, een krachtig gezag, met daaraan verbonden een gezonde medezeggingsschap van het volk op een terrein, waarop het bekwaam en bevoegd is.

* * *

Calvo Sotelo zei begin 1936: „Ik twijfel er niet aan, dat in de naaste toekomst de ernstige openbare meening in Spanje zich zal concentreeren rondom de fascistische tendenz en daardoor een tegenmacht zal vormen tegen de extreme opvattingen, welke geconcentreerd zijn rondom het communisme. Een politiek van het midden verdwijnt wel van het terrein der nationale politiek".
Zoo is het niet slechts in Spanje, doch overal.

BIJLAGE

BEGINSELPROGRAM VAN DEN SPAANSCHEN PHALANX IN NEDERLANDSCHE VERTALING

Wanneer wij hieronder het program van den Spaanschen Phalanx, de glorieuse schepping van den jongen Primo de Rivera in een Nederlandsche vertaling afdrukken, dan moge een enkel woord aan die geformuleerde beginselen vooraf gaan.
De Spaansche Phalanx is ontsproten aan den Spaanschen geest en beoogt de constructie en re-constructie van een rechtvaardig, gelukkig Spanje.
Het is voor een ieder duidelijk, maar toch moet het hier nogmaals benadrukt worden, dat in Nederland zich de toestanden en verhoudingen anders opdoen en om andere voorzieningen vragen. Denken wij alleen slechts aan een enkel feit van onschatbaar gewicht, n.l. dat Spanje slechts een enkele Godsdienst kent, terwijl in Nederland verschillend geaarde christelijke godsdiensten naast elkander bestaan.

HET LAND — DE EENHEID — HET IMPERIUM.

1. Wij gelooven in de verheven werkelijkheid van Spanje. Alle Spanjaarden hebben tot dringenden en gemeenschappelijken plicht het Vaderland te versterken, grootscher en mooier te maken. En aan het verwerkelijken van deze taak, moeten onverbiddelijk alle individueele en klassebelangen ondergeschikt worden gemaakt.
2. Spanje vormt een eenheid van bestemming in het universeele. Elke samenzwering tegen deze eenheid is verachtelijk, elk separatisme is een misdaad, die wij niet zullen vergeven.
Het huidige stelsel is een aanfluiting van deze eenheid, omdat het oneenigheid zaait. Vandaar dat wij de verplettering van dat stelsel eischen.
3. Wij streven naar een Imperium. Wij verklaren dat het Imperium de historische volrijpheid van Spanje beteekent. Wij eischen voor Spanje een vooraanstaande plaats in Europa. Elk internationaal isolement of buitenlandsche inmenging wijzen wij met beslistheid af. Wat de Spaansch—Amerikaansche landen betreft: wij streven naar unificatie

van kultuur. economisch belang en macht. En Spanje, dat het geestelijk middelpunt vormt van gansch de Spaansch-sprekende wereld, maakt uit dien hoofde aanspraak op de voornaamste plaats, waar er sprake is van gemeenschappelijke ondernemingen.

4. Onze strijdkrachten, te land, ter zee en in de lucht, moeten krachtig en talrijk genoeg zijn, om Spanje's onafhankelijkheid en zijn plaats in de hiërarchie der landen te verzekeren. Wij zullen aan leger-, vloot- en luchtmacht de publieke waardigheid terugschenken, die zij verdienen; in overeenstemming daarmede, zullen wij zorg dragen, dat gansch het Spaansche bestaan wordt georiënteerd op het militair-gerichte leven van het individu.

5. Spanje zal wederom glorie en rijkdom veroveren langs de wegen der zeeën. Spanje moet er naar streven een groote maritieme mogendheid te worden, zoowel met het oog op de landsverdediging als op den handel. Wij eischen voor ons vaderland een zelfde hiërarchische plaats, op het gebied van het vliegwezen.

STAAT — INDIVIDU — VRIJHEID.

6. Onze Staat zal zijn: een totalitair instrument ten dienste van de vaderlandsche integriteit. Alle Spanjaarden zullen daarin deel hebben uit hoofde hunner huisgezinnelijke, gemeentelijke en syndicale functie. En niemand zal zich kunnen doen gelden door middel van politieke partijen. Er zal onverbiddelijk een eind worden gemaakt aan het partijen-systeem, met als gevolgen daarvan anorganisch kiesrecht, volksvertegenwoordiging door middel van elkaar bevechtende klieken en een Parlement van het bekende type.

7. De menschelijke waardigheid, integriteit en vrijheid, zijn eeuwige en onaantastbare waarden. Doch hij alleen is waarachtig vrij, die deel uitmaakt van een krachtig en vrij volk. Aan niemand zal het zijn geoorloofd, zijne vrijheid te gebruiken om te ageeren tegen de eenheid, de sterkte en de vrijheid van het vaderland. Een strenge discipline zal iedere poging smoren, die is gericht op het vergiftigen van den geest der individuen, het tweedracht zaaien onder de Spanjaarden of hen te leiden in een richting, die strijdig is met de bestemming van het Vaderland.

8. De nationaal-syndicalistische Staat zal den vrijen loop laten aan elk particulier initiatief, dat niet strijdig is met het collectief belang, en zal zelfs alle nuttige ondernemingen beschermen en bevorderen.

ECONOMISCH LEVEN — ARBEID KLASSENSTRIJD.

9. In economisch opzicht zien wij Spanje als één geweldig syndicaat

van producenten. Wij zullen heel de Spaansche Gemeenschap organiseeren op corporatieven grondslag, door middel van een systeem, van verticale syndicaten, beroeps- en bedrijfsgewijze, in dienst van de nationale economische integriteit.

10. Wij verwerpen het kapitalistische systeem, dat onverschillig is voor de nooden van het volk, het privaatbezit zijn menschelijk karakter ontneemt, de arbeiders samendrijft tot vormelooze massa's, blootgesteld aan ellende en vertwijfeling.

Ons geestelijk en nationaal voelen doet ons eveneens vijandig staan tegenover het Marxisme. De stuwkracht der arbeidersklasse, tot nu toe misleid door het Marxisme, zullen wij opnieuw richten, in dien zin, dat wij voor de arbeiders directe deelname eischen aan de groote taak van den Nationalen Staat.

11. De nationaal-syndicalistische Staat zal niet wreed-neutraal staan tegenover den onderlingen economischen strijd der individuen, noch zal hij lijdeloos toezien, wanneer de zwakken worden verdrukt door de economisch-machtigen. Ons staatsbestel zal den klassenstrijd radicaal onmogelijk maken, doordat allen die medewerken aan de productie één organisch geheel zullen vormen.

Ten koste van alles zullen wij paal en perk stellen aan het parasiteeren van het eene particulier-belang op het andere en aan de anarchie in het arbeidssysteem.

12. Het eerste doel van den rijkdom is, volgens onzen nieuwen Staat: de bestaansvoorwaarden verbeteren, van allen, die deel uitmaken van het volk. Het is ontoelaatbaar, dat groote bevolkingsmassa's in ellende leven, terwijl, anderzijds, een kleine groep in weelde baadt.

13. De Staat erkent het privaatbezit als wettig middel ter bereiking der individueele, huisgezinnelijke en maatschappelijke doeleinden en hij zal dit bezit beschermen tegen de misbruiken van het groot-kapitaal van speculanten en geldschieters.

14. Wij beschermen zoowel het streven naar nationalisatie van het bankwezen, als dat van de nationalisatie der openbare bedrijven, door middel van de corporaties.

15. Alle Spanjaarden hebben recht op arbeid. De openbare instanties zullen verplicht zijn alle werkeloozen landgenooten bij te staan. En terwijl de nieuwe sociale opbouw voltrokken wordt, zullen wij alle voordeelen die den arbeider krachtens de geldende wetten ten deel vallen, handhaven en nog verbeteren.

16. Alle gezonde Spanjaarden zijn verplicht tot arbeid. De nationaal-syndicalistische Staat zal niet de minste consideratie hebben jegens iemand die geen taak vervult en er op uit is te leven van de vruchten van anderman's arbeid.

HET LAND.

17. Alle krachten moeten worden gericht op de verbetering der bestaansvoorwaarden van hen, die zich wijden aan den landbouw, bron van Spanje's welvaart. Daarom willen wij de verplichting op ons nemen, zonder dralen de sociaal-economische hervorming van den landbouw ten uitvoer te leggen.

18. Met de volgende middelen zullen wij de landbouwproductie tot grooter rijkdom voeren:

a) Voor alle landbouwproducten zullen wij een loonenden minimumprijs bepalen.

b) Om het land van alle noodige welvaarts-elementen te voorzien, eischen wij dat de staat grootendeels aan het land terugschenkt, wat zij daaraan tot nu toe onttrok, als belooning van hare intellectueele of commercieele diensten.

c) Wij zullen een waarachtig Nationaal Landbouwcrediet in het leven roepen, dat den landbouwer geld zal leenen tegen lage rente, zonder gevaar voor zijn goederen, zijn oogsten, hem op deze wijze verlossend uit de handen van woekeraars en plattelandspotentaten.

d) Er zal uitbreiding worden gegeven aan het landbouw en veeteeltonderwijs.

e) De bestemming der gronden zal geschieden in overeenstemming met hunne gesteldheid en de afzetmogelijkheden der producten.

f) Onze douane-politiek zal gericht zijn op de bescherming van landbouw en veeteelt.

g) Wij zullen de uitvoering bespoedigen der hydraulische werken.

h) Door rationalisatie inzake de te bebouwen grondoppervlakten, zal een eind worden gemaakt aan het bestaan van verwaarloosde grootgrondbezittingen, alsmede aan dat der kleine bezittingen, die door hun povere opbrengsten anti-economisch werken.

19. De sociale organisatie van den Landbouw zal geschieden als volgt:

a) De bouwgronden zullen opnieuw worden verdeeld, ter vestiging van het gezinseigendom en tevens om de syndicale omvorming van den boerenstand krachtdadig te bevorderen.

b) De talloozen, die tot nu verplicht waren hun lichaam uit te putten door het rampzalig geploeter op onvruchtbare stukken grond, zullen uit hun ellende worden verlost en overgebracht naar de nieuwe en vruchtbare gronden.

20. Wij zullen onvermoeid streven naar de uitbreiding van den veestapel en die van den boschbouw, zware straffen opleggend aan degenen, die dit werk zouden saboteeren en wij zullen tevens onze toevlucht nemen tot de tijdelijke gedwongen mobilisatie van alle jonge Spanjaarden, die zullen werken aan de historische taak van het herstel van den nationalen rijkdom.

21. De Staat zal, zonder eenige schadeloosstelling, kunnen overgaan tot onteigening van gronden waarvan het eigendom hetzij onwettig is verkregen hetzij op onwettige wijze wordt benut.
22. De nationaal-syndicalistische Staat zal een bijzondere voorliefde toonen voor het herstel der gemeentelijke erfgoederen.

NATIONALE OPVOEDING — GODSDIENST.

23. De speciale zending van den Staat bestaat hierin, dat hij, door middel van een straffe discipline inzake de opvoeding, een sterken en eensgezinden nationalen geest kweekt en in de ziel van de komende geslachten eene gesteldheid plant, welke menschen vormt, die zich verheugen in de grootheid van hun land, en er trotsch op gaan.
Alle jonge Spanjaarden zullen een premilitaire opleiding ontvangen, die hen voorbereidt op de eer, opgenomen te worden in het nationale volksleger van Spanje.
24. Wat het onderwijs aangaat, wij zullen zorgen, dat geen enkel talent tot vruchteloosheid wordt gedoemd, wegens gebrek aan financieele middelen. Allen, die dat verdienen, zullen gemakkelijk toegang vinden tot de verschillende onderwijsinrichtingen ook tot die van Hooger Onderwijs.
25. Onze beweging zal den katholieken geest — van zoo glansrijke traditie en zoo invloedrijk in Spanje — in den nationalen heropbouw belichamen. Kerk en Staat zullen harmonisch samenwerken, zonder dat echter ooit eenige activiteit of inmenging zal worden toegelaten die de waardigheid van den Staat of de nationale integriteit schade doet.

NATIONALE OMWENTELING.

26. De Spaansche Phalanx van de J.O.N.S. streeft naar de nieuwe orde, omschreven in bovenstaande punten. Om deze orde te grondvesten is zij in strijd gewikkeld met het huidige stelsel en beoogt zij de nationale omwenteling. De Geest der Phalanx is gericht op het rechtstreeksch, het hevig, het strijdend handelen. Het leven beteekent strijd en het moet worden geleefd in een brandenden geest van dienen en offeren.
27. Wij wenschen in dezen strijd te overwinnen alléén met de krachten die onderworpen zijn aan onze discipline. Wij zullen weinig vergelijken treffen. En alleen bij de laatste krachtsinspanning om de verovering van den Staat zal de Leiding de noodige samenwerking organiseeren, met dien verstande echter, dat ons overwicht gewaarborgd blijve.

